

Täysistunto

Keskiviikko 25.11.2020 klo 14.00—22.01

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 seitsemänneksi lisätalousarvioksi Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 seitsemännen lisätalousarvioesityksen (HE 192/2020 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 192/2020 vp

Hallituksen esitys HE 216/2020 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 28-30/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 26/2020 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 26/2020 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

14.05 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Vuoden 2020 seitsemäs lisätalousarvioesitys täydennyksineen lisää määrärahoja noin puolitoista miljardia euroa ja vähentää varsinaisten tulojen arviota 340 miljoonaa euroa. Kyseessä on toisaalta syksyn niin sanottu normaali lisätalousarvioesitys, jossa tehdään muun muassa tulo- ja tarvearvioiden tarkistuksia, mutta lisäksi esitykseen sisältyy koronavirustilanteesta aiheutuvia suuriakin menoja. Suurimmat määrärahalisäykset tehdään valtionosuuksiin kunnille peruspalvelujen järjestämiseen — 750 miljoonaa euroa — yritysten määräaikaiseen kustannustukeen, julkisen liikenteen palvelutason turvaamiseen koronavirustilanteen pitkeytyessä, covid-19-rokotteiden hankintaan ja varsinaiseen kehitysyhteistyöhön.

Kuntien tuki koronakriisin yhteydessä on herättänyt keskustelua lähinnä kohtaantumiseltaan. Laajalti pidetään tärkeänä, että kuntien peruspalvelut turvataan tällaisena kriittisenä aikana, ja tässä valtiovarainvaliokunnan näkemyksen mukaan hallituksen osoittamat määrärahat ovat pääsääntöisesti osuneet aivan kohdalleen. Tällä lisäyksellä pyritään helpottamaan koronapandemiasta johtuvia kuntatalouden haasteita sekä korvaamaan koronaan liittyviä suoria testaus- ja jäljityskuluja. Määräraha ohjataan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta mutta normaalista poikkeavilla perusteilla: 400 miljoonan euron lisäyksestä 129 miljoonaa euroa kohdennetaan asukasmäärän mukaan ja 267 miljoonaa euroa verovuoden 20 verontilityksissä sovellettavien kunnallisveron jako-osuuksien mukaisessa suhteessa, eli toisaalta suositetaan niitä, jotka valtionosuuksien määräytymisen perusteella saavat kohtalaisen ison siivun, mutta normaalista poiketen sitten tämä verotulojen kertymä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

kunnassa vaikuttaa olennaisesti tähän saantoon. Lisäksi on kohdennettu 13—15-vuotiaiden asukkaiden määrän mukaan 4 miljoonaa euroa, joka sitten kohdentuu yläasteikäisten koulumenoihin.

Valtiovarainvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että koronaepidemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat hyvin erilaisia, mutta laskennallisen valtionosuusmenettelyn kautta ei voida aivan yksi yhteen varmistua siitä, että korvaukset vastaavat toteutuneita kustannuksia. Näin valtionosuuden lisäykset ovat joidenkin kuntien kohdalla suurempia kuin koronaviruksen aiheuttamat suorat lisäkustannukset. Kuntien tarpeet voitaisiin ottaa periaatteessa paremmin huomioon valtionavustusmenettelyssä, mutta hakemusten käsittely olisi silloin hallinnollisesti raskasta ja se kestäisi pitkälle vuoden 21 puolelle. Siksi on ymmärrettävää, että on päädytty korottamaan valtionosuuksia, jolloin lisärahoitus saadaan kuntien käyttöön vielä kuluvan vuoden aikana.

Valiokunta pitää menettelyä tässä tilanteessa tarkoituksenmukaisena mutta korostaa, että jatkossa on perusteltua siirtyä todellisiin kustannuksiin perustuvaan kompensatioon. On myös tärkeää, että kunnat käyttävät saamansa lisäpanostukset niihin toimiin, joihin ne on tarkoitettu, ja että kunnat huolehtivat peruspalvelujen laadusta ja riittävydestä.

Valiokunta toteaa, että koronaepidemian vuoksi myönnetty tilapäinen lisärahoitus ei poista kuntatalouden rakenteellisia ongelmia vaan haasteena on sopeutuminen kohti koronakriisin jälkeistä aikaa ja kohti normaalia rahoitusuraa. Taloutensa vahvistamiseksi kuntien tulee siksi tehdä rakenteellisia uudistuksia, jotka parantavat tuottavuutta, vaikuttavuutta, työllisyyttä ja talouden kestävyyttä pitkällä aikavälillä. Kuntien on myös pyrittävä luomaan sellaista elinvoimaisuutta ja taloudellista toimeliaisuutta, joka lisää verotuloja ja vähentää muun muassa työttömyydestä aiheutuvia menoja — eli sama tavoite, joka koko valtakunnalla on työllisyysasteen nostamisessa ja kasvun vauhdittamisessa.

200 miljoonaa euroa kohdennetaan jatkoksi sairaanhoitopiirien suoraan avustamiseen, ja siinäkin tämä yhteys koronamenoihin on selvä. Valiokunta painottaa, että resurssien riittävyyttä sairaanhoitopiireissä on edelleen seurattava ja varmistettava, että sairaanhoitopiirit pystyvät vastaamaan muun muassa kiireettömän hoidon kasvun tuomiin paineisiin ja huolehtimaan hoitojonojen purkamisesta.

Myös pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle saa valtiovarainvaliokunnan tuen. Valiokunta pitää tärkeänä hiilineutraaliutta tukevien investointien vauhdittamista, koska ilmastot- ja digi-investoinnit eivät nykyisin toteudu riittävässä mittakaavassa markkinaehtoisesti varsinkaan pienten ja keskisuurten yritysten päässä.

Yritysten kustannustukeen on aiemmin osoitettu neljännessä lisätalousarviossa 300 miljoonaa euroa. Siitä osa jäi käyttämättä. Hallitus antoi eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta, ja tämän tavoitteena on turvata koronapandemian pitkittyessä edelleen yritysten maksuvalmiutta ja yritystoiminnan jatkuvuutta. Kun ensimmäisestä hausta jäi käyttämättä 140 miljoonaa euroa, nyt kyseessä olevaan kustannustuen toiseen vaiheeseen on käytettävissä yhteensä 550 miljoonaa euroa.

Valiokunta painottaa tukien vaikuttavuuden ja työllisyysvaikutusten järjestelmällistä seuranta- ja arviointia ja pitää myönteisenä, että työ- ja elinkeinoministeriö on valmisteellut yhteistyössä yritystukien tutkimusjaoston kanssa koronatukien tarkastus- ja arviointisuunnitelman vuosille 20—23.

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokassa on mukana myös Ahvenanmaalle maksettava 6 miljoonan euron koronakustannusten lisätuki. Siinä käyttötarkoitusta valiokunta eh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

dottaa täydennettäväksi siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 6 miljoonaa euroa covid-19-pandemian sosiaali- ja terveydenhuollolle aiheuttamien välittömien lisäkustannusten korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnalle, ja siihen liittyy muitakin kuin pelkästään testaus- ja jäljityskuluja.

Kokonaisuutena valiokunta pitää näitä lisätalousarvioesityksen ja sitä täydentävän hallituksen esityksen ehdotuksia puollettavina ja esittää sen paketin hyväksymistä edellä todetuin muutoksin ja esittää hylättäväksi lisätalousarvioaloitteet sekä päättää, että vuoden 20 seitsemättä lisätalousarviota sovelletaan 3. joulukuuta alkaen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Mennäänpä lyhyeen debattiin. Ne, jotka haluavat osallistua keskusteluun, painakaa omalta paikaltanne V-painiketta.

14.13 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja sanoi ensin, että tämä kunnille mennyt tuki on osunut hyvin kohdilleen, mutta sen jälkeen kiinnitti huomiota siihen, että valiokunta oli korostanut, että jatkossa olisi pyrittävä vielä parempaan osumatarkkuuteen. Tähän saman asiaan kiinnitti huomiota myös hallintovaliokunta omassa lausunnossaan, ja en väheksyisi tätä näkökohtaa. Olen kyllä tietoinen siitä, että nykyhallituksella on rahaa niin, että ranteita pakottaa, eli rahaa riittää aivan kaikkeen. Ei ole mitään huolta huomisesta, velkaa otetaan vaikka kuinka. Mutta vaikka kunnissa on tietysti aina talousongelmia, niin onhan se nyt silti vähän outoa, että kun koronasta aiheutuvia kustannuksia on haluttu kunnille kompensoida, niin joidenkin tai aika monien kuntien kohdalla se on johtanut siihen, että he ovat saaneet enemmän kompensatiota kuin mitä on ollut kuluja.

14.14 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen täällä salissa oli taas kokoomuksella se päivä, kun se vaati lisää menoja eri puolille, varmaan sinänsä ihan perusteltuja. Tänäpä, kun kokoomuksella johtavan talouspolitiikan Heinosen sijaan täällä on Zyskowicz, niin nyt täällä taas sitten kritisoidaan velkaantumista.

Mitä tulee näihin kuntiin meneviin koronatukiin, olen itse myöskin erittäin tarkkaan seurannut kuntien taloutta. Nyt on hyvä nähdä, että kuntien kuoppa tässä taloudessa ei tule ainoastaan näistä kuluista. On selvää, että koronasta aiheutuu kuluja, mutta kyllä se iso kuoppa tulee nimenomaan sen tulopohjan menetyksestä, verotulojen menetyksestä, ja kun katsotaan niitä keinoja, joita hallituksella on käytettävissä näitten kustannusten kompensatioksi, siihen on löydetty oikeita keinoja. Mutta samalla täytyy nähdä, että kyllä kunnat tarvitsevat tukea myös niiden tulojen menetykseen, koska muuten se johtaisi siihen, että kunnissa ajaututtaisiin [Puhemies koputtaa] kestäättömiin leikkauksiin keskellä koronan toista aaltoa.

14.15 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä hyvä on, että katsotaan kuntatilanne ihan kokonaisuudessaan läpi, koska kyllä tässä kieltämättä niin on käynyt, että kun katsoo ihan vaikka lehtien perusteella sitä, millaisia lausuntoja budjetitkäsittelyissä on ollut, niin aika monessa kunnassa on todettu, että eihän tässä nyt mitään talousongelmia olekaan, kun valtiolta on tullut rahaa niin paljon, vaikka siellä olisi muitakin rakenteellisia ongelmia jo ennen koronaa ollut takana. Eli kyllä tässä kieltämättä hie-
man tämmöinen vääristynyt kuva tilanteesta tulee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

Mutta varsinaisesti haluaisin kysyä valtiovarainministeriltä sitä, että kun kokoomuksen vastalauseessa ollaan huolissaan kolmannen sektorin toimintaedellytyksistä, niin nyt kun vuodeksi on tilapäislailla turvattu tämä Veikkauksen aleneva tuotto kulttuurin, liikunnan, tieteiden ja sosiaalialan järjestöille, niin miten se aiotaan jatkossa hoitaa, ja olisiko tarvetta tehdä joku parlamentaarinen yhteistyö tätä ongelmaa ratkaisemaan. [Puhemies koputtaa] Tämä on mielestäni äärimmäisen tärkeä kysymys.

14.16 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronatuett ja koronan aiheuttamien vaikutusten paikkaamisen sinänsä ymmärtää, joskaan ylikompensaatioon ei ole aihetta, mutta se, mitä ei todellakaan ymmärrä, on se, miksi tällaisessa tilanteessa me pumpppaamme velkarahaa 100 miljoonaa euroa kehitysapuun lisätalousarviolle kaiken sen entisen miljardiluokan kehitysavun päälle, mitä me jo valmiiksi maksamme. Eikö mikään riitä vihervasemmistohallitukselle?

Toiseksi, 300 miljoonan panostus tähän Ilmatorahastoon — eikö teillä ole mitään häveliäisyyttä, että te kehtaatte käyttää koronakriisin aikana tällaisia rahoja moiseen hölyn-pölyyn?

14.17 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun jo tässä vaiheessa on näin paljon korjaavaa viisautta näitten hallituksen lisäbudjettitoimien johdosta, niin kuinka paljon niitä on sitten, kun koronakriisi päättyy joskus?

Minusta on tärkeää, että pidetään huolta yritysten toiminnasta. Tämä kustannustuki, uusi malli siitä, toivottavasti auttaa tässä asiassa, ja se tulee mielestäni sopivaan aikaan. Ehkä tarvitaan vielä kustannustuki kolmonenkin, niin kuin ministeri Lintilä tuossa jossain vaiheessa väläytti. Ja aivan selväähän on, ettei kunnille ihan täsmällisesti pystytä ohjaamaan tätä tukea, mutta tärkeää on, että pidämme niitten toiminnasta huolta, eikä tässäkään ehkä kannattaisi sitä lopullista viisautta opposition puoleltakaan vielä ryhtyä lausumaan.

14.18 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen lisätalousarvio todellakin jatkaa tätä entistä velkaantumisen tahtia, ja tämän vuoden nettolainanotoksi nousee tuo lukema sitten 19,6 miljardiin euroon. Se on kyllä huimaavan korkea.

On tietenkin ymmärrettävää, että otetaan vastaan nyt tätä tärskyä sillä tavoin, että erityisesti yritykset ja toisaalta meidän terveydenhuoltomme selviävät, ja myöskin siten, että kunnissa ei jouduta hyvin nopeasti näihin erilaisiin peruspalveluitten leikkaamisiin. Mutta kyllä täällä on esitetty se huoli, ja valtiovarainvaliokunnassa me kävimme tätä asiaa myös läpi, että tällä hetkellä tuntuu, että tämä osumatarkkuus ei ole ihan kohdallansa ja esimerkiksi sellaiset kunnat, joilla on ollut vähemmän näitä koronasta johtuvia tilanteita, ovat saaneet, voisi jopa sanoa, ylikompensaatiota, ja siinä mielessä ajattelen, että tämä huoli, mikä täällä on noussut esille tämän tuen tarkkuudesta, ei sinällensä ole kritiikkiä itse sen tuen tarpeellisuutta [Puhemies koputtaa] kohtaan. Ja toivonkin, että tässä ymmärretään, mistä tässä on kyse, ja vastataan asianmukaisesti myöskin sitten tähän.

14.19 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuntien tukeminen tässä koronakriisin keskellä on äärimmäisen tärkeää, koska kunnat vastaavat pitkälti kansalaisten tärkeistä peruspalveluista. Valtion on otettava iskua vastaan, sillä valtion harvat ovat leveämmät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

Totta kai tästä kohdistumisesta voidaan keskustella, siitä pitää keskustella, mutta täydellisiä instrumentteja varsinkaan tässä tilanteessa, jossa se tuki pitää saada nopeasti liikkeelle, ei varmaankaan ole.

Mutta, arvoisa puhemies, Valtiontalouden tarkastusvirasto antoi eilen selvityksen valtion erityistehtäväyhtiöistä. Niitä on perustettu viime vuosina ja kenties ehkä vähän helpoisinkin perustein ilman selvää tarkoitusta. Hallitus on tehnyt Vake Oy:n osalta ryhtiliikkeen ja muuttanut sen Ilmastorahastoksi ja määritellyt sille selkeän tehtävän ja toiminnalle pelisäännöt. Tämä on erittäin hyvä. Ilmastorahaston pääomittaminen on myös tärkeää ja tarpeellista, sillä kuten valiokunta toteaa, niin hiilineutraaliutta tukevien investointien vauhdittaminen on tärkeää. Se on tärkeää [Puhemies koputtaa] ilmaston, mutta myös työllisyyden ja koronasta elpymisen kannalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Ja ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

14.20 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Taisin silloin lähetekeskustelussa ja samoin valiokunnassa itse todeta sen, että kuntien kohdalla toimenpiteet eivät välttämättä ole aivan osumatarkkoja kuntakohtaisesti arvioituna. Normaali tapa tietysti avustaa kuntia olisi mennä valtionosuuksien kautta, mutta silloin erityisesti ne vauraimmassa asemassa olevat kunnat, jotka eivät valtionosuuksia käytännössä juuri saa mutta ovat menettäneet tämän talouden heikentymisen takia verotuloja, eivät olisi pärjänneet tässä, ja sen takia toiseksi elementiksi otettiin tämä yhteisöveron jako-osuuden muutos, eli valtionosuudet ja yhteisöveron jako-osuuden muutos.

Mutta tämän jälkeenkään se ei mene mittatarkasti, osumatarkasti niiden menetysten kohtaan, joita eri alueilla on tapahtunut — meillä on erilaiset ammattijakaumat, elinkeinorakenteet eri puolilla Suomea. Uskon, että itse koronasta aiheutuvat kustannukset kyetään verraten hyvin täyttämään kunnille ja sairaanhoitopiireille menevillä avustuksilla niin, että alan toimijat tietävät, että resurssien takia heidän ei tarvitse miettiä, torjutaanko koronaa ja hoidetaanko hommaa, vaan panostetaan täysillä. Mutta suurimmat menetyksethän kunnille tulevat tietysti tämän yleisen taloustilanteen heikentymisestä ja sen verotuloja heikentävästä vaikutuksesta, ja siihen näillä kahdella päätoimenpiteellä tähdätään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, arvon edustajat, että kun mennään tämmöiseen tässä ja nyt syntyvään debattiin, niin tämä V-painike on hetken aikaa auki, sitten se pistetään kiinni, ja niiden, jotka ovat sinä aikana ehtineet painaa sen V-painikkeen, puheenvuorot käytetään. Minä yritän tällä tavalla pitää tämän istunnon kuitenkin käsissä sillä tavalla, että päästään eteenkinpäin.

Nyt mennään puhujalistalle.

14.22 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Elämme aikaa, jolloin rajallisten voimavarojen käytössä tulisi olla erityisen tarkka ja menokohteiden tärkeysjärjestyksen päättämisessä poikkeuksellisen huolellinen. Kaikenlaisesta turhuudesta, tuloksettomasta toiminnasta ja hukasta olisi viimeistään nyt pyrittävä eroon.

Jostain syystä hallituksen piirissä on päätelty, että kaikki julkinen rahankäyttö on elvytystä, ja siten koronan aiheuttamien uusien rahareikien revetessä mistään ei ole luovuttu eikä luovuta. Kriittisten menokohteiden lisäksi lisätalousarviossa on ututettu budjettiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

puhtaasti ideologian motivoimia menokohteita. Merkillistä on, että demarivetoisen hallituksen aikana jatkuu ja voimistuu toimintatapa, jossa julkista rahaa ja taloudellista päätäntävaltaa siirretään yhtiöihin, eduskunnan ohjaus- ja valvontavallan ulottumattomiin. Tämä viimeisin lisätalousarvio ei tee poikkeusta. Vakesta Ilmastorahasto Oy:ksi muuttuvaan yhtiöön halutaan pumpata 300 miljoonaa euroa lisää pääomaa. Mihin ihmeeseen tuo 300 miljoonaa tarvitaan yhtiössä, joka ei ole aikaisemmin saanut 1,9 miljardin euron taseellaan aikaiseksi tasan yhtään sijoitusta koko olemassaolonsa aikana? Lisäksi halutaan korottaa Finnfundin pääomaa 50 miljoonalla. Syytä lisäpääoman tarpeeseen ei meille kansanedustajille ole kerrottu. Yhtiön toiminnan ja volyymin kasvatuksen rahoitus oli turvattu ilman pääoman korotusta. Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön halutaan lisätä 50 miljoonaa entisten vajaan... [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ranne, odottakaa hetkinen. — Pyydän, että salissa ollaan hiljaa. Täältä tulee puheenvuoro.

Kiitoksia, puhemies! — Eli varsinaiseen kehitysyhteistyöhön halutaan lisätä 50 miljoonaa entisten vajaan 686 miljoonan lisäksi. Lisämäärärahan syyksi mainitaan koronapandemian vaikutukset kehitysmaiden terveydenhuoltojärjestelmiin. Tarkemmin katsoen huomattava osa tästä rahasta menee kuitenkin ilmastorahoitukseen.

Arvoisa puhemies! Julkista rahaa eri tarkoituksiin saavat, jakavat ja lainaavat monenmoiset organisaatiot, kuten Business Finland, Finnvera, Teollisuussijoitus, Finnfund, Ilmastorahasto ja Pohjoismaiden kehitysrahasto, joitakin mainitakseni. Yhteistä näille organisaatioille on se, että niissä on töissä huomattavan paljon käsittämättömän kovapalkkaista porukkaa. Palkat ovat aivan muissa sfääreissä kuin valtiolla yleisesti. On oireellista, että saajan auttamiseksi tarkoitettun rahan jakaminen on henkilökustannuksiltaan mitattuna kalleinta julkisrahoitteista toimintaa ja sijoittuu nimenomaan näihin eduskunnan ohjaus- ja valvontavallan ulottumattomissa oleviin yhteisöihin. Ilmastorahastoon ei tule sijoittaa senttiäkään enempää, ennen kuin sillä on näyttää jotain tulosta, mitä se on saanut sillä jo olevalla parilla miljardilla aikaiseksi. Vastaavasti ennen Finnfundin lisäpääomitusta omistajan tulee benchmarkata yhtiö muiden sijoitustoimintaa harjoittavien yhteisöjen kanssa. Yhtiön henkilöstön määrän ja palkkasumman suhde sijoitusomaisuuteen ja sijoituspäätösten määrään on käsittämättömän heikko. Jossain on jotain pahasti vialla.

Hyvää tarkoittavan toiminnan varjolla emme voi ylläpitää tällaisia hillometsiä. Hukan, turhan ja tuloksettoman toiminnan etsiminen ja karsiminen on ulotettava myös näihin yhteisöihin. On harvennushakkuiden aika.

14.27 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyvä, että tulivat nuo harvennushakkuut puheeksi. Esimerkiksi Finnfundilla on erittäin suurta osaamista nyt, kun metsäsektoriakin kehitetään tuolla muualla maailmassa ja sijoituksia tehdään. Ja käsittääkseni myös perussuomalaisten edustaja, joka Finnfundin hallintoneuvostossa istuu, on mukana kehittämässä tätä toimintaa, ja se on hienoa, että nyt hallitus muistaa myöskin tämän sektorin.

Toisaalta kiitan hallitusta myös tästä kuntapaketista. Kyllähän se niin on, että sen, kellä leveämmät hartiat on, pitää näinä kriisin aikoina se vastuu kantaa, koska käytännössä kunnat ovat erittäin vaikeassa tilanteessa. Ne leikkaukset, mitä jouduttaisiin ilman tätä pakettia tekemään, olisivat pois juuri niistä terveyskeskuspalveluista, niistä koulupalveluista, varhaiskasvatuksesta. Eli kiitos, hallitus, tästä painokkaasta viestistä. Sitä perimmäistä on-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

gelmaa, mikä kuntataloudessa on, tämä ei tietystikään poista, niin kuin tässä on käynyt ilmi, mutta tässä vastataan kriisiin.

Olisin halunnut kokoomuslaisilta tiedustella, kun istun tuolla lakivaliokunnassa, hiukan siitä, kun huomasin, että nyt oli politiikka muuttunut. Ehkä se johtuu siitä, että myös oppositiossa saatetaan ajatella, että rahaa on paljon ja sitä riittää vuosikausiksi. Edelliskaudella oikeusministerinä toimi Häkkänen, joka kovaan tahtiin keskitti erilaisia tuomioistuimia, ja hän sanoi, että se ei tarkoita oikeusturvan heikentämistä. Ja nyt kun tämä hallitus sitten puuttui näihin aikaisempiin keskittämistoimiin ja lisää rahoitusta, niin samaan aikaan sitten kokoomus nokittaa vielä enemmän ja vaatii korjauksia. Eli mitä tämä nyt sitten tarkoittaa, arvoisat kokoomuslaiset? Miksi näin iso ideologinen muutos siitä keskittämispolitiikasta, mitä te olette voimakkaasti ajaneet eri sektoreilla, myöskin tuolla tuomioistuimissa? Mitä tämä teidän vastalauseenne tässä nyt sitten tarkoittaa? Onko teidän linjanne muuttunut? Sitä todellakin toivon.

14.29 Ari Koponen ps: Puhemies! Olen jättänyt tähän hallituksen seitsemänteen lisätalousarvioon kaksi omaa talousarvioaloitetta.

Meidän olisi syytä yrittää säästää valtion varoja mahdollisimman paljon. Tämän vuoksi ei voida pitää missään nimessä perusteltuna, että eduskunta tekisi 50 miljoonan euron määrärahalisäyksen varsinaiseen kehitysyhteistyöhön, kun budjetin mukaiset määrärahat ovat tänä vuonna valmiiksi jo huimat 1 032 miljoonaa euroa.

Meillä on kotimaassamme ennennäkemätön kansanterveydellinen ja taloudellinen katastrofi, johon julkisen talouden velanotto-kyky tulee käyttää. Rajalliset resurssit on ohjattava harkiten ja priorisoiden. Sen vuoksi esitänkin 50 miljoonan euron varsinaisen kehitysavun määrärahalisäyksen perumista ja näiden varojen suuntaamista lasten ja nuorten ennaltaehkäisevään hyvinvointiin eli oppilas- ja opiskeluhuollon psykologien palkkaamiseen.

Tarve näille palveluille on yhä vain kasvanut koronapandemian seurauksena. Esimerkiksi avun hakeminen matalan kynnyksen palveluista, kuten kriisipuhelimesta, on noussut ennätystasolle. Terveystalon lääkärit ovat tänä vuonna kirjoittaneet läheteitä psykoterapioihin kaksi kertaa enemmän kuin koko viime vuonna, ja Espoossa nuorten tarve päästä mielenterveyspalveluihin on kasvanut tänä vuonna 30 prosenttia.

Tällä 50 miljoonalla saisi myös vuodeksi yli 1 000 sairaanhoitajaa, noin 800 uutta poliisia tai 300 uutta pysyvää opettajan virkaa.

14.30 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Esittelen kristillisdemokraattien vastalauseen tähän hallituksen seitsemänteen lisätalousarvioon. Se sisältää meiltä kolme lausumaehdotusta ja yhden määrärahalisäyksen.

Kuten jo tuossa debattipuheenvuorossani totesin, todellakin tämä hallituksen linja jatkaa tällä velkaantumispolulla ja kokonaisnettolainanotto nousee tänä vuonna sinne 19,6 miljardiin euroon. Toki, kuten todettua, osa näistä lisätalousarvion määrärahojen käyttökohteista on tärkeitä ja ymmärrettäviä ja kannatettavia. Kuntien tukeminen sinällensä itsessään on tärkeää, vaikka sitä osumatarkkuutta olemmekin tässä toivoneet parannettavan, ja se on ollut ihan valiokunnassa yhteisesti keskustelussa. Ja tietenkin yritysten kustannustukeen tehdyt lisäykset ovat myöskin oleellisia, samoin koronaviruksen aiheuttamien kulojen korvaaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Essayah, odottakaa hetkinen. — Edustaja Turtiainen, maski päälle täällä salissa.

Lisätalousarviossa on näitten välttämättömien kulujen lisäksi myös määrärahoja, jotka eivät kuitenkaan liity tämän akuutin kriisin hoitoon. Täällä jo on tullut esille tämä, että hallitus toteuttaa nimenomaan lisätalousarviossa tämän 300 miljoonan euron pääomituksen Ilmastorahasto Oy:lle. Tämä uusi rahasto ollaan perustamassa Valtion kehitysyhtiö Vaken tilalle. Kun tämä Ilmastorahaston toiminta ei ole vielä edes alkanut, niin on kyllä hyvin erikoista, että hallitus tämän nimenomaisesti haluaa nyt tuoda lisätalousarvion kautta eikä varsinaiseen budjettiin vuodelle 2021. En tiedä, onko tässä sitten se, että kun menosääntö ei sido, niin tässä on nyt sitten helpompi tehdä tämäntyyppisiä toimenpiteitä.

Mutta tämä tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus on kyllä epäselvää. Eduskunta ei ole juurikaan saanut tietoa siitä, mitkä tämän uuden rahaston toiminta ja tavoitteet ovat. Ja yleisestikin aina pitää miettiä silloin, kun valtio lähtee tekemään riskisijoituksia, onko olemassa se paras asiantuntemus siellä puolella. Erikoiseksi tämän asian tekee se, että kun selvitysmies Jouni Hakala teki tämän selvityksen Vaken roolista ja tulevaisuudesta, niin siinä selvityksessä tuodaan nimenomaan esille se, että järkevää olisi siirtää tämä toiminta tuonne Teollisuussijoitukseen ja se, että tämä Vakelle annettu pääoma palautettaisiin valtiolle. Sen takia kristillisdemokraatit esittävät tässä omassa vaihtoehdossaan, että tämä määrärahalisäys vähennetään.

Arvoisa puhemies! Täällä on tullut esille myös toinen kohta, johon kristillisdemokraatit tarttuvat. Muistaakseni edustaja Ovaska täällä totesi tämän oikeusministeriön hallinnon-alan tuomioistuimia ja oikeusapua koskevan momentin määrärahalisäyksen, joka on sinänsä erittäin kannatettava. Siinä siis Iisalmen, Pietarsaaren ja Varkauden istuntopaikkojen säilyminen halutaan turvata. Tällä korvataan toki viime kaudella tehdyt istuntopaikkojen lakkauttamispäätökset, mutta tässä ei huomioida sitä, että Iisalmesta ja Varkaudesta lakkautuivat samalla päätöksellä käräjäoikeuksien kansliat, ja valitettavasti nyt tässä ei tuoda sitä määrärahalisäystä, jolla nämä käräjäoikeuksien kansliat voisivat jatkaa. Tässä on tietysti vähän ikävä maku senkin suhteen, että Pietarsaassa nimenomaisesti tätä ongelmaa ei ole, eli Pietarsaaren tilanne korjautuu ihan sillä, että tuota istuntopaikkaa jatketaan siellä. Mutta valitettavasti Pohjois-Savo on tässä nyt se kärsijä — meiltä menevät kansliat sekä Iisalmesta että Varkaudesta. Siksi hallituksen tulee huolehtia siitä, että Iisalmen ja Varkauden osalta myös käräjäoikeuksien kansliat säilyvät. Sillä on erittäin suuri merkitys tuon alueen ihmisille oikeusturvaan ja toki välillisesti myöskin sitä kautta, että esimerkiksi asianajotoimistot ja vastaavat säilyvät paikkakunnalla, jolloinka esimerkiksi Ylä-Savossa oleva kansainvälinen vientiteollisuus saa ne tarvitsemansa palvelut. Tällä on monia tällaisia kerrannallisia vaikutuksia. Harvemmin tavan kansalainen siellä käräjäoikeuksien salissa käy, mutta tällä infrastruktuurilla on paljon suurempi vaikutus.

Sitten kolmantena kohtana, minkä kristillisdemokraatit nostavat esille, ja täytyy sanoa, että tässä voi sanoa, että hallitus on nyt aika ripeästi toiminut: Rahapelitoiminnan tuottojen laskua kompensoidaan kyllä useiden eri hallinnonalojen määrärahalisäysten kautta, mutta kuitenkin tällä ratkaisulla autetaan järjestöjä vain vuoden 21 yli, eikä hallitus ole esittänyt ratkaisumallia siihen, miten asia hoidetaan. Juuri äsken sain WhatsApp-viestin, että nyt sitten tuolla opetus- ja kulttuuriministeriössä on perustettu selvitystyöryhmä tätä asiaa selvittämään, ja voisi sanoa, että tähän on hienoa, niin että uskon, että perjantaina sitten koko eduskunta [Puhemies koputtaa] voi äänestää tästä meidän lausumaehdotuksesta numero 3,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

[Puhemies: Aika!] jossa sanotaan, että ”eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen siitä, miten liikunta-, kulttuuri- sosiaali- ja terveysalan ja nuorisotyön järjestöjen [Puhemies: Aika!] rahoitus hoidetaan jatkossa”. — Kiitoksia.

14.36 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Kuntien tukeminen tässä epidemiatilanteessa on erittäin perusteltua ja tärkeää. Kiitos hallitukselle, että se on ymmärtänyt kuntien vaikean tilanteen.

Koronaepidemian hoito jo sinällään aiheuttaa suuria kustannuksia, mutta myös siitä johtuvien haittojen minimointi nyt epidemian toisen vaiheen aikana ja toisaalta keväällä syntyneiden haasteiden hoitaminen ja korjaaminen edellyttävät kuntien tukemista. Keväällä kouluissa osa oppilaista putosi normaalilta oppimispolulta, ja heidät on nyt autettava sinne takaisin. Ikäihmisten ja omaishoitajien palvelujen vähentäminen aiheutti hoito- ja hoiva-velkaa, joka tulee nyt hoitaa, ettei aiheuteta koko ajan kasaantuvia kustannuksia kalliisiin hoitoihin siirtymisen takia. Ennaltaehkäisevän toiminnan, ongelmien varhaisen toteamisen, oikea-aikaisen hoidon ja kuntoutuksen puutteet tulevat nimittäin yhteiskunnalle pidemmällä tähtäyksellä erittäin kalliiksi.

Valiokunnan mietinnöstä haluan nostaa yhden asian esille liittyen tähän kuntien tukemiseen. Sinne on kirjoitettu, että tärkeää on myös, että kunnat käyttävät lisäpanostukset niihin toimiin, joihin ne on tarkoitettu, ja että kunnat huolehtivat peruspalveluiden laadusta ja riittävydestä. Tämä on erittäin tärkeä muistutus, sillä esimerkiksi viime kaudella omaishoitajien apuun ja tukeen korvamerkitty rahoitus ei selvitysten mukaan kaikissa kunnissa ja kaikilla alueilla ohjautunut sinne, minne se oli tarkoitettu. Nyt ei saa tapahtua samalla tavalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Vanhasen aikataulujen perusteella ministeri Vanhanen, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

14.38 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Edustaja Satonen ja edustaja Essayah ovat kysyneet tästä järjestöjen rahoituksen tulevaisuudesta. Aivan niin kuin Essayah totesi, ministeri Saarikko on asettanut entisen ministerin Erkki Liikasen johtamaan selvitystyötä, ja hän on työnsä aloittanut. Tällä lisäbudjettipäätöksellä eduskunta varmistaa tämän vuoden rahoituksen, ja mikäli joulukuussa ensi vuoden budjetti tulee täyteen, ensi vuosi on varmistettu, mutta realismia on se, että siitä eteenpäin ei ole takeita siitä, että järjestökenttä voisi saada sen, voisi sanoa, huipputasolla olevan rahoituksen, johonka ehdittiin ehkä jo tottua järjestöissä silloin, kun Veikkauksen tuotot olivat korkeimmillaan. Eli minusta järjestöissä on syytä varautua siihen, että rahoituksen taso tulevaisuudessa ei ole riittävä. Edustaja Satonen peräänkuulutti sitä, että tässä tarvittaisiin parlamentaarista yhteistyötä. Keskustelin Erkki Liikasen kanssa, ja meillä oli sama teema esillä, että tässä on hyvä käydä myös opposition kanssa vuoropuhelua. Tämä on koko poliittista kenttää koskeva asia, ja on etsittävä, mitä vaihtoehtoja on, ja omasta mielestäni tässä työssä pitää tarkastella myös sitä, mitä edellytyksiä järjestöillä olisi lisätä myös omaa, muuta varainhankintaa.

Perussuomalaisten puolelta on Ilmastorahastoa kritisoitu. Erityisesti edustaja Mäkelä totesi, että kyseessä on hölynpöly, ja myös edustaja Ranne kritisoi sitä hyvin voimakkaasti. Rahasto fokuoitiin aloille, joilla maailmantalouden kasvu tulee olemaan erittäin vahvaa. Ilmastotoimiin ja digitalisaatioon liittyvät investoinnit tulevat hallitsemaan investointeja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

maailmalla, ja meillä on suuri intressi olla kehittämässä sellaista suomalaista yritystoimintaa ja vientiä, jotka pystyvät osallistumaan tähän kasvuun. Ja Ilmastorahasto on se väline, jolla myös valtiovalta on valmis antamaan panostuksia — ei siis avustuksia vaan oman pääoman ehtoista tai vieraan pääoman ehtoista rahoitusta yrityksille, jotka tässä toimivat. Tämä on selkeä kasvuhanke, työllisyysuhanke, jossa olemme mukana siinä, mikä on vahvasti kehittymässä.

Ja lopuksi kehitysyhteistyön osalta: Tässä on selkeästikin mielipide-ero olemassa. Meillä eduskunta toisensa jälkeen on peräänkuuluttanut sitä, että Suomen pitäisi saavuttaa 0,7 prosentin taso. Sitä ei ole saavutettu. Myös hallitusohjelmassa on sitouduttu kehitysyhteistyön lisäämiseen, ja hallitus toteuttaa tällä lisäbudjetilla sekä monen eduskunnan esittämää tavoitetta että omaa ohjelmaansa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Arvoisat edustajat, totean, että on yhdessä eduskuntaryhmien toimesta sovittu pelisäännöt liittyen tähän salityöskentelyyn. Ne liittyvät siihen, että me voimme pitää eduskunnan kaikissa tilanteissa toimintakykyisenä ja tehdä päätöksiä, jotka ovat Suomen kansalaisten kannalta tärkeitä. Ja siitä syystä, sekä itsestä että muista huolen pitääksemme, täällä on sovittu siitä, että salissa käytetään maskia. Toistan sen pyynnön, että maski pitää tässä salissa olla päällä, jos ei ole terveydellistä syytä, että pitää käyttää visiiriä tai jotain vastaavaa — meillä on siitäkin ihan omat ohjesäännöt.

Jatketaan keskustelua. — Edustaja Koskela, ole hyvä.

14.41 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä olevassa seitsemännessä lisätalousarviossa täydennyksineen on paljon välttämättömiä, koronasta suoraan johtuvia tarpeellisia kuluja. Tämän lisäksi hallitus antaa lisää rahaa monelle ei niin välttämättömälle kohteelle, kuten kehitysapuun ja erilaisiin ilmastotoimiinkin, vaikka niitä tuossa hetki sitten ministeri puolusteli. Sinne riittää kyllä panostusta, mutta samanaikaisesti täällä kotimaassa tässä taloudellisessa tilanteessa ja vielä nopeutetusti ajetaan turvetuotantoa alas. Arvoisa hallitus, te ette välttämättä edes tiedä, mitä te olette päättäneet ja tulee tapahtumaan, koska esimerkiksi teidän asettamanne työryhmän raportti tulee vasta ensi keväänä ja siellä varmasti on sitä tietoa, mitä nyt olisi tarvittu jo tähänkin päätöksentekoon. Elikkä tässä huoltovarmuussyistäkin hyvin tärkeän sektorin ja työllistävän sektorin alasajo on nyt alkanut ja veronmaksajia ja yrittäjiä laitetaan kilometritehtaalte.

Kunnille luvataan 750 miljoonaa kertaluonteista lisäystä ja sairaanhoitopiireille 200 miljoonaa. Tämä on kyllä pääosin välttämätöntä, vaikka tässä tänään on tästä ylikompensaatiostakin puhuttu. Kunnat tällä kyllä tulevat selviämään, sen me aika hyvin jo nyt tiedämme tässä vaiheessa, tänä vuonna ja ensi vuonna.

Kiinnittäisin kuitenkin huomiota siihen, että kuntien talous oli kriisissä jo paljon ennen koronaa, ja kun epidemia joskus on ohi, sitten tämä taloudellinen kriisitilanne on myöskin käsissämme. Tämä ja tuleva vuosi ovat siis pelastettuja tukipaketista johtuen, mutta sitten jatkossa tiedämme, että ei sote-uudistukseen tule pelastamaan kuntia, jos ei kunnissa oteta käyttöön uusia toimintamalleja. Nyt voidaan sanoa, että juustohöylätoimintamalli on menynyt aikaa, ja täällä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajakin nosti esiin, että tarvitaan uusia rakenteellisia uudistuksia. Näin asia on. Asioita kunnissa pitää voida jatkossa tehdä toisin. Johtajuus ja esimiestaidot virkakoneistolla tarvitsevat päivitystä, hyvät tiedot ja myös psykologiset taidot omaavat johtajat ja esimiehet tulevat olemaan keskiössä tulevai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

suuden johtamisessa. On aivan selvää, että kun työyhteisössä jaksaminen ja tehokkuus paranevat, niin samalla myös yleinen työilmapiiri paranee. Siis lisää tasokasta koulutusta virkakoneistolle.

Uskon, että tulevaisuuden kunnissa asioita hoidetaan enemmän yhdessä kuin tänä päivänä. Muun muassa yhteisötalous tulee olemaan eräänlainen avainsana julkisen ja yksityisen ja kolmannen sektorin välimaastossa ja hyvänä lisänä. Kunnissa on kaiken aikaa monenlaisia käyttämättömiä resursseja, ne vain pitää ottaa koordinoitusti käyttöön. Toivottavasti hallitus jatkossa huomioi vahvemmin muutoksen tarpeet.

Yritykset ovat saamassa kustannustukea 410 miljoonaa, ja kun sitten on tämä vanha käyttämätön 140, niin yhteensä 550 miljoonaa on käytössä. Toivon todella, että tällä kertaa tukea saadaan myönnettyä riittävästi sitä tarvitseville. Keväällä ministerinkin suusta useasti, useassa yhteydessä nostettiin sanontaa, että terveet yritykset pelastetaan. Nyt esitän tässä olemassa olevassa tilanteessa taas saman kysymyksen uudelleen: miten näyt on, kun entiset terveet yritykset ovat puskurinsa syöneet ja puolen vuoden korkovapaus on hyödynnetty, mitä keväinen slogan nyt tarkoittaa? Tilastollisesti pitää paikkansa, että vielä ei ole suurta konkurssiaaltoa syntynyt, ja hyvä niin, mutta samanaikaisesti pommi jo tikittää. Voimmeko luottaa, että suomalaiset yritykset ja työpaikat pelastetaan nykyisessä tilanteessa? Päivittäiset useat yhteydenotot yrittäjiltä viestittävät aiheellista pelkoa ja huolta siitä, että kaikki apua tarvitsevat eivät tälläkään kertaa tule tukea saamaan.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset olemme ehdottaneet yhtenä keinona lieventää tulevaa hätää yritysten kustannustuen alarajan laskemista 2 000 eurosta 1 000 euroon. Maassamme on 180 000 yksityisyrittäjää, joista monelle 2 000 euron alaraja on aivan liian korkea.

Ilmastorahaston pääomasijoitus on tässä esityksessä 300 miljoonaa, vaikka hallitus kovaan ääneen mainostaa, kuinka me saamme pian EU-rahastolta yli kolme miljardia. Molekin kitaan meiltä löytyy aina vain lisää panostuksia. Samanaikaisesti kotimaiset yritykset monella eri sektorilla käyvät niin sanotusti elämän ja kuoleman kamppailua.

Arvoisa puhemies! Tässä tuoksahtaa vahvasti palaneen käry. Hallitus on kykenemätön tekemään mitään sopeutuksia valtiontalouteen ja jättää täten ikävien päätösten tekemisen seuraajilleen. Ei näin, kiitos, arvoisa hallitus.

14.47 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä lisätalousarviossa osoitetaan kunnille merkittäviä lisäyksiä juuri koronapandemiasta johtuviin kuntatalouden menoliisäyksiin, muun muassa testaus- ja jäljityskuluja korvaamaan, ja tämä on varmasti oikea-aikainen ja kannatettava esitys.

Kuitenkin monen kunnan ongelmat ovat paljon syvemmällä kuin koronapandemian vaikutuksissa, ja siksi nämä koronatuot ovat tuoneet joillekin kunnille jopa ylikompensaationa tilapäistä helpotusta, joka saattaa esimerkiksi kuntapäittäjiä tuodittaa sellaiseen käsitykseen, että jatkossakin tämän tyyppistä helpotusta olisi luvassa. Tässä valiokunnan mietinnössä todetaankin se, että koronaepidemian vuoksi myönnetty tilapäinen lisärahoitus ei poista kuntatalouden rakenteellisia ongelmia, jotka hyvin pitkälti ovat seurausta myös tästä ikärakenteen muutoksesta.

Samalla täytyy kyllä muistaa, että ei tämä koronatilanne poista myöskään valtiollisen tason rakenteellisia ongelmia. Velkaantuminen, jolla valtio nyt ottaa nämä iskut vastaan, on hyväksyttävää ja välttämätöntä tässä tilanteessa, mutta samalla tulisi saada tunnelin päähän valoa: millä tavoin näistä veloista aikanaan selvitään. Siksi tarvittaisiin todellakin niitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

esityksiä rakenteellisista uudistuksista, esimerkiksi sosiaaliturvauudistuksesta, mielestäni jo etupainotteisesti ja nopeammalla aikataululla kuin tähän saakka on kaavailtu, ja kyllä niitä hallituksen työllisyystoimia todellakin odotettaisiin pikaisella aikataululla.

On tietenkin myös tärkeää, että kunnat käyttävät nämä saamansa lisäpanostukset niihin toimiin, joihin ne on tarkoitettu. Erityinen huolihan tässä on tästä kasvavasta hoitovelasta, eli samaan aikaan kun koronaepidemian seurauksia pyritään hoitamaan, niin valitettavasti meillä monella tavoin tämä hoitovelka on kasvanut, ja siihen tulisi paneutua niin pitkälle kuin se on mahdollista.

14.50 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Minusta tämä talousarvio jatkaa sitä hallituksen hyvää, vastuullista koronaepidemian jälkienhoitopolitiikkaa, ja on tärkeää, että suomalainen yhteiskunta ilman suurempia iskuja sitten tästä epidemiasta selviäisi. Pääpaino on nyt tietysti siellä kuntarahoituksen ja sote-rahoituksen paketissa, ja kaiken kaikkiaan näillä lisätalousarvioilla on nyt sitten 2,6 miljardilla tuettu niin sosiaali- ja terveyspalveluita kuin kuntia, ja hyvä näin.

No, sitten se keskustelu tästä osumatarkkuudesta, jota täällä on käyty — itse kyllä hiukan toisin väitän. Jos katsoo kuntataloutta pitkällä juoksulla ja kuntien talousarvion laadintoja, niin 39 kuntaa tai kaupunkia on korottanut tuloperusteitaan eli veroäyriä, ja se on alhaisin luku 2000-luvulla. Kyllä näissä hallituksen tuissa jonkun sortin osumatarkkuus on väkisinkin nyt sitten, ja ajanjakso 20—21 nyt rauhoittaa sitten kunnissa vähän tätä tilannetta, mutta kyllähän me kaikki tiedämme, ja tulevat valtuustot kuntavaalien jälkeen, että kun ne tekevät strategioita ja talousstrategioita, niin aika haasteellinen on vuosi 22 ja sitten erityisesti ajanjakso 22—23, kun hyvinvointialueet aloittavat. Aivan varmasti tarpeeksi päänsärkyä sitten kunnissa riittää, mutta tärkeintä on, että tämän yli päästään ja nyt pystytään tukemaan sairaanhoitopiirejä ja kuntia tässä tilanteessa.

Toinen merkittävä asia minusta tässä budjetissa on tämä yritysten ylimääräinen kustannustuki tähän tilanteeseen, 550 miljoonaa euroa, ja minusta on hyvä, että tänään samaan aikaan myös sen kustannustuen perusteita on pystytty tarkastelemaan edellisen jakokierroksen osalta. Se sitten mahdollistaa tietysti entistä laajemmalle porukalle, yrityksille, sen kustannustuen jaon, ja olennaistahan on, että se on edelleen liikevaihtoperusteinen.

Sitten tähän isoon valtiontalouden kuvaan, jossa 19,7 vai 19,6:ko nyt on se oikea luku, joka nyt sitten tänä vuonna velkaannutaan, ja karkealla jaolla, jos sitä katsoo, mihin se raha on mennyt, niin siitä on 75 prosenttia mennyt yrityksille, kunnille, koronan hoitoon ja suomalaisten arjen pelastamiseen — 75 prosenttia. 25 prosenttia on sitten kasvuun ja elvytykseen, mikä on äärimmäisen tärkeää, että samaan aikaan pystytään sitä kasvua ja elvytystä tukemaan, ja siellä on myös niitä hallituksen tulevaisuusinvestointeja, joita oppositio kovastikin arvostelee, mitkä sitten ovat myös osa tätä kasvun ja tulevaisuuden rakentamista.

Kaiken kaikkiaan hyvä [Puhemies koputtaa] esitys nyt sitten viimeisenä lisätalousarviona.

14.53 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä seitsemäs lisätalousarvio ja sen täydennys tulevat tietenkin tilanteesta johtuvista syistä. Olen hieman ihmetellen seurannut tätä keskustelua, kun tuntuu, että kun kunnille on menossa nyt rahaa lisää, että selviävät näistä koronan aiheuttamista seurauksista, niin on hieman viisastelun makua tuossa opposition arvostelussa. Kaikki me tiedämme sen tosiasian, että se vaikuttaa ensinnäkin terveydenhuoltomenoihin, se on selvä asia. Jatkuva testaaminen, ihmisten hoitaminen ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

heidän henkiensä pelastaminen huonoimmissa tapauksissa vaativat panoksia ja vaativat rahaa, ja sitä pitää valtion olla tukemassa, se on itsestäänselvyys.

Toinen asia on tietenkin kuntien verotulojen menetys. Se iskee monta kautta: se iskee ensinnäkin palkkaverotukseen sitä kautta, että ihmiset joutuvat joko lomautetuiksi tai pahimmillaan työttömiksi ja selvästikin verokertymä ansiotuloista pienenee. Sitten yhteisöverokertymä pienenee myös, ja sitä kautta tulee tappiota kunnille koko ajan. Toivoisin, että kun tätä tilannetta nyt arvioidaan, niin nähtäisiin nämä tosiasiat. Pelkällä sanomisella ei siitä selviä, vaan pitää ymmärtää, mistä tässä on kysymys.

Sitten yritysten tukeminen tietenkin on äärettömän tärkeää, että selviämme tämän vaikean ajan yli. Jos yritykset menevät kaikki nurin... Kuten kaikki tiedämme, niin liikevaihdon romahtamisesta aiheutuvia kustannuksia ei korvata, vaan yrityksen kiinteisiin kustannuksiin — erilaisiin vuokriin ja tällaisiin — tulevia menoja on valtion rahoista pyritty korvaamaan, ei liikevaihdon romahtamista. Tämän me kaikki tiedämme, ja meidän on nyt vain luovittava tämän vaikean ajan yli, kunnes se helppo, vähän parempi aika koittaa.

Edustaja Esko Kiviranta omassa puheenvuorossaan taitavana kansanedustajana osasi sanoa sen parhaiten, millainenhan on sitten keskustelu, kun tämä korona on jätetty taaksemme. Veikkaan, kuten Kivirantakin antoi ymmärtää, että silloin näitä viisaita löytyy vieläkin enemmän — mutta eihän viisaus ole koskaan huono asia, se on aina positiivinen asia, kun sen oikein käyttää.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, että kun nyt valmistaudumme käyttämään Ilmastorahaston rahoja, aivan kuten valtiovarainministeri Matti Vanhanen puheenvuorossaan totesi, muun muassa digitaalisuuden lisäämiseen tässä maassa ja kun kuulemani viesti tuolta eduskunnan käytäviltä on, että me lähtisimme digitaalisia yhteyksiä parantaessamme langattomia verkkoja suosimaan emmekä kiinteitä valokuituverkkoja, niin kannattaa kaikkien Suomen kansanedustajien muistaa, että yksikään langaton verkko ei kunnolla pelaa, ellei niiden linkkien välillä ole valokuituyhteyttä, se on ihan selvä asia. Olen sen kotikunnassani Ilomantsissa kokenut konkreettisesti: heti, kun valokuituverkko saatiin rakennettua, niin monin, monin verroin paranivat myös langattomat laajakaistayhteydet, koska linkkimastojen välille syntyi valokuituyhteys, joka nopeutti hommaa. Toivon, että rakennamme sen valokuituyhteyden. Langattomien varaan jos jäämme, niin Suomi tippuu keltasta, ja se on murheellista se. [Jari Koskela: Hyvä lopetus!]

14.56 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Vaikka kyse on niin sanotusta normaalista lisätalousarviosta, niin eihän tämä tilanne millään tavalla normaali ole, ja se näkyy myöskin tässä lisätalousarviossa. Tässä on kolme ydintä, kolme tärkeintä asiaa, joilla pyrimme turvaamaan suomalaisten hyvinvoinnin ja yritysten selviytymisen tämän kriisin yli niin, että pääsisimme mahdollisimman vähäisin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin.

Yksi on koronasta johtuvat, kunnissa aiheutuneet lisäkulut, esimerkiksi se, että kouluissa opettajat ja ohjaajat käyttävät kasvomaskeja. Myöskin suositukset, jotka koskevat vaikka yläkoulussa ja toisella asteella olevia opiskelijoita, maksavat kunnille huomattavasti lisää rahaa. Tämä on tärkeää, koska kunnat ovat jo ennestään olleet taloudellisesti hyvin tiukassa tilanteessa, että nyt juuri nämä koronasta aiheutuvat kustannukset kunnille korvataan.

Toinen on sairaanhoitopiirit. Me tiedämme, että viime keväänä esimerkiksi leikkaustoiminnan osalta leikkauksien määrä väheni, kaikki henkilökunta siirrettiin tekemään koronasta johtuvaa hoitotyötä ja myöskin jäljittämistyötä ja ohjaustyötä. Se on aiheuttanut sai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

raanhoitopiireille toki tulojen laskua, mutta myöskin kun työntekijöitä on siirretty toisiin tehtäviin, niin on tullut lisäkuluja kaikista näistä lisävarusteista. Siksi on tärkeää, että myöskin sairaanhoitopiireille tässä tulee nyt lisäys.

Kolmas tärkeä asia julkisen puolen lisäksi on toki yksityinen puoli ja yritykset. Kaikki yritysten viime keväänä saamat tuet eivät menneet, niitäkin jäi jäljelle, mutta sen lisäksi vielä nyt halutaan antaa lisäpanos yrityksille, koska moni yritys aivan varmasti on tiukilla: on kevät pystytty olemaan ja vielä ehkä sinnittelemään pahimman yli, mutta nyt alkavat tulevaisuudennäkymät olemaan heikkoja. Siksi on tärkeää, että kaikin tavoin myöskin voimme tukea yrityksiä tämän pahimman yli. Näillä kaikilla toimilla tuetaan myöskin työllisyyttä ja työllisyyden säilyminen edes sellaisella tasolla kuin se on ollut, on äärimmäisen tärkeää, jotta voimme sitten luoda katsetta tulevaisuuteen.

14.59 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä seitsemäs lisätalousarvio ja sitä täydentävä hallituksen esitys ovat olleet täällä nopeassa käsittelyssä. En tunne budjettihistoriaa riittävän hyvin, mutta uskallanko sanoa näin päin, että seitsemäs lisätalousarvio taitaa olla niitä ennätysellisen suuria lisätalousarvioiden lukumääriä. Mutta ainakin se on varmaan varma, että tämä vuosi 2020 jää sikäli historiaan, että lisätalousarvioiden budjetäärinen määrä on varmaan täysin ennätysellinen. Eli me olemme hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa, ja niin myöskin tämä lisätalousarvio on poikkeuksellinen sikäli, että se kiinnittää huomiota erityisesti koronavirukseen ja sen selättämiseen, ja ylipäättään yhteiskunta kompensoi niitä toimialoja, jotka ovat menettäneet eniten, ja toisaalta niin päin, että pyritään saamaan koronavirus itsessään kiinni ja toteuttamaan siihen liittyvät toimet sillä tavalla, että saadaan hallintaan tämä prosessi.

Arvoisa puhemies! Minä haluaisin tässä lisätalousarviossa kiinnittää huomion ainoastaan yhteen seikkaan, yhteen merkittävään seikkaan, jota tämän salin äärimmäiseltä oikealta laidalta on aika paljon kritisoitu. Ministeri Vanhanen, joka käytti hetki sitten puheenvuoron, merkittävältä osin vastasi niihin kehitysyhteistyöpanostuksiin, joita myöskin tässä lisätalousarviossa on. Aivan oikein, kuten ministeri täällä totesi, meillä on sekä pitkä linja eduskunnan puolelta että hallitusten kautta oleva pitkä linja. Jo vuonna 70 on tehty päätökset siitä, että Suomi noudattaa näitä YK:n tekemiä toisen kehityksen vuosikymmenen suosituksia 0,7 prosentin bkt-tason saavuttamiseksi kehitysyhteistyössä, minkä muut Pohjoismaat jo silloin 70-luvulla saavuttivat. Suomi sitoutui 70-luvun alussa siihen, että 70-luvun loppuun mennessä tämä tehdään.

1970-luku on aika kaukana, arvoisa puhemies, te tiedätte sen. Me olemme nostaneet sitä määrätietoisesti, ja yhden kerran, vuonna 90, tämä 0,7 saavutettiinkin osittain sattumalta, kun silloin bkt laski, mutta oli myöskin budjetoitu riittävä summa, että me ylitimme sen 0,7:n. Sitten tuli Ahon porvarihallitus, joka rojautti sen kehitysyhteistyön. Jälleen lähdettiin nostamaan sitä, että 90-luvun lopulta vuoteen 2015 se nousi ja nousi ja nousi, ja taas saimme porvarihallituksen ja taas rajoitettiin kehitysyhteistyötä. Tässä tilanteessa olemme nyt, että olemme määrätietoisesti palauttamassa sitä kehitysyhteistyöpanosta, mikä meillä on ollut, ja nyt aidosti käytetään myöskin tätä lisätalousarviota hyväksi. Miksi? Siksi, että tämä lisätalousarvio kiinnittää erityisesti koronavirukseen huomiota. Kehitysyhteistyöllä pyritään vähentämään maailmanlaajuisia tuloeroja, ratkaisemaan köyhyyden ongelmaa globaalisti niin, että yhteiskunnat kehittyvät kehittyvissäkin maissa, kehitysmaissa, jolloin vältettäisiin muun muassa hallitsemattomat muuttoliikkeet, jotka aiheuttavat sitten monenlaisia ongelmia ympäri maailman. Ihmisille luodaan elämisen edellytyksiä heidän omissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

maissaan, ettei heidän tarvitse lähteä pois etsimään elämisen edellytyksiä muualta. Tähän halutaan panostaa. Ja nyt me tiedämme sen, että tämä koronavirus rasittaa meitä, mutta kaikkein voimakkaimmin [Puhemies koputtaa] ne rasitukset ovat noissa köyhissä kehitysmaissa, ja siksi tässäkin lisätalousarviossa on järkevää, että tähän kehitysyhteistyöhön panostetaan.

15.02 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Kuten täällä todettiin, niin varmaan tämä seitsemäs lisätalousarvio on sillä tavalla ennätysellinen, että me lisäämme 1,8 miljardia nettolainanottoa, ja kun koko vuoden saldo lähentelee jo 20:tä miljardia, niin täytyy sanoa, että kyllähän tämän ansaintalogiikan pitäisi nousta keskusteluun.

Tuon yhden vähän isomman asian esille. Meitä odottaa tämä 750 miljardin elvytyspaketti, ja Suomikin tietyllä tavalla hyötysuhteella osallistuu sen takaisin saamiseen sieltä ja olemme maksumiehenä, mutta kun samanaikaisesti EU pyrkii suojelemaan 30 prosenttia meidän vesi- ja maa-alueistamme ja tiukasti 10 prosenttia, niin kai olisi pitänyt neuvotteluissa ottaa tämmöinen ehdollisuus, että tämä vyöryttäminen Suomen metsätaloutta ja metsäteollisuutta vastaan loppuu, koska eihän meidän ansaintalogiikkamme kestä ikikuuna päivänä tätä velkataakkaa, jos meillä syödään ikään kuin edellytyksiä pois maksaa joskus näitä velkoja.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, ehkä pienikin jonkun mielestä: Kiinnitän huomiota siihen, josta myös edustaja Ovaska täällä purki huonoa ja pahaa omaatuntoaan, eli Sipilän hallituksen viime kaudella tekemiin erittäin kyseenalaisiin päätöksiin, joilla heikennettiin ihmisten oikeuteen pääsyä. Alun perin, vastoin kuin edustaja Ovaska täällä halusi osoittaa tämän esityksen oikeusministeri Häkkäselle, kyllähän tämä esitys on peräisin oikeusministeri Lindströmiltä, joka ilmeisesti kärsi juuri silloin työuupumuksesta. Nyt tästä kuitenkin perjantaina äänestetään tässä salissa, ja me voimme korjata tämän täällä, koska nythän täällä lisäbudjetissa on, että Pietarsaassa säilyy istuntopaikka, Iisalmessa säilyy istuntopaikka ja Varkaudessa säilyy istuntopaikka. Se voidaan tietenkin todeta, ettei siellä Pietarsaassa koskaan kansliaa ole ollut, mutta kokoomuksen vastalauseessa, jota äänestämällä Ovaska voi lähteä viemään asiaa oikeaan suuntaan, on nyt kirjaus siitä, että Iisalmessa ja Varkaudessa säilyy kansliat, jolloinka palataan siihen, että tämä oikeusjärjestelmä ja siihen liittyvät työpaikat ja asianajotoimistot ja muut pystyvät työtään tekemään ja ennen kaikkea ihmisten pääsy oikeuteen helpottuu, koska nythän tässä Sipilän hallituksen onnettomassa päätöksessä — se pitää kyllä myöntää itsekin sitä tehneenä — juuri tämä asia koki armottoman kolauksen.

15.05 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Pitää korona-aikana kokeilla, miltä tuntuu täältä puhua, kun aina tuolta tuo maski päällä puhun ja jotenkin tuntuu, että se on niin hankalaa, ettei tahdo henkeä saada.

Minä oletan, että, että kokoomuksellekin sopii, että nyt annetaan kunnille ja yrityksille rahoitusta, niin että ne pysyvät pystyssä, mutta tietenkin siellä on nyt momentum noussut vahvasti esille siitä, miten tämä lasku sitten hoidetaan. Mutta sen aika tulee sitten aikaan, ja oletan, että me kaikki olemme siinä sitten hyvin aktiivisesti mukana.

Lisätalousarvioesityksessä rahoitusta ehdotetaan kohdennettavaksi erityisesti koronaviruksesta aiheutuviin tarpeisiin — erittäin tärkeä nosto tällä hetkellä. Lisätalousarvioesitys sisältää kattavasti välttämättömiä toimia, joilla katetaan akuutista kriisistä syntyneitä lisä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

kustannuksia ja kompensoidaan tulonmenetyksiä. Lisäksi talouden elpymistä tukevia toimia jatketaan.

Hallitus haluaa turvata ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin ja estää koronaviruksen leviämistä. Toimimme määrätietoisesti testaa, jäljitä, eristä, hoida -hybridistrategian mukaisesti. Koronaviruksen testauksesta ja jäljittamisestä kunnille aiheutuviin välittömiin kustannuksiin, kuten testaukseen, testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamiseen, terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen, liittyvät menot ehdotetaan kompensoitavaksi 350 miljoonan euron kertaluonteisella peruspalvelujen valtionosuuslisäyksellä — korostan: kertaluonteisella. Rokotteen hankintaan varaudutaan uudella 90 miljoonan lisärahalla, joka tulee aiempien lisäysten päälle. Hallitukselle on ensiarvoisen tärkeää turvata ihmisten välttämättömät peruspalvelut ja tukea kuntia koronavirusepidemiasta aiheutuvien kustannusten ja tulonmenetysten kompensoimiseksi. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin ehdotetaan lisäksi 400 miljoonan euron ja sairaanhoitopiireille 200 miljoonan euron kertaluonteisia lisäyksiä.

Arvoisa puhemies! Sitten on tämä sokeri päällä: Hallitus haluaa auttaa yrityksiä selviämään akuutin kriisin yli. Koronavirusepidemian hillitsemiseksi säädetyt rajoitukset ovat heikentäneet monen yrityksen tilannetta ja vaikuttaneet työllisyyteen. Yritysten määräämiskäisen kustannustuen toisen hakukierroksen toteuttamiseen ehdotetaan 410 miljoonan euron lisämäärärahaa. Nyt on tärkeää tukea työpaikkojen säilymistä ja estää pidemmän aikavälin haittojen syntymistä. — Kiitoksia.

15.08 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa on kolme ulottuvuutta. Ensimmäinen turvaa peruspalveluja kuntien rahoituksen kautta sekä sairaanhoitopiireille menevän rahoituksen kautta koronakriisin vuoksi, toinen tukee työllisyyttä tässä ja nyt, eli kustannustuki, jolla pyritään säilyttämään yrityksiä ja niiden työpaikkoja, ja kolmas on tulevaisuusinvestointi ilmastopolitiikan näkökulmasta, mutta se on myös työllisyys- ja kilpailukyky päätös, koska me tiedämme, että jos tämä korona hellittää, niin maailmassa on tarvetta ilmastoystävällisille investoinneille ja innovaatioille.

Kuntarahoituksessa ylipäätään on usein kaksi haastetta, kun me yritämme kohdentaa rahaa. Kyse on siitä, miten se osuu kuntakohtaisesti, ja kyse on myös siitä, miten se osuu asiakohtaisesti. Tässä lisätalousarviossa on löydetty niin viisas ratkaisu kuin näissä oloissa on mahdollista tähän tarkoitukseen, koska on käytetty useita kriteereitä. Esimerkiksi sisältökohtainen kriteeri, joka liittyy nuorten tilanteeseen ja maskien käyttöön oppilaitoksissa, on kohdennettu ikäluokan mukaisesti. Koronan terveydenhuoltokustannuksia on laitettu suoraan sairaanhoitopiireihin, ja verotulomenetystä taas kompensoidaan sillä, että otetaan se verotulomenetys huomioon. Tästä huolimatta tuo osumatarkkuus ei ole täydellinen, ja sen vuoksi, kun kunta- ja terveysjaosto valmisteli tätä, kirjasimme pohjaan sen esityksen, että jatkossa meidän pitää tässäkin pystyä parempaan. Mutta nyt oppositio kritisoi hyvin voimakkaasti tätä osumatarkkuutta. Haastaisinkin teitä siihen, että olisitte esittäneet parempaa mallia, koska yhdessäkään vastalauseessa ei esitetty muutosta tähän kuntarahoitusosuuteen, vaikka siitä tässä salissa paljon puhuttiin.

Haluaisin vielä sanoa muutaman sanan tästä järjestöjen tukemisesta. Siihen on nyt löydetty ensi vuodelle ratkaisu ja on perustettu työryhmä, jonka tehtävä on katsoa seuraavien vuosien ratkaisua, mutta kun ministeri Vanhanen tässä salissa totesi, että on ehkä syytä tottua siihen, että rahoitus ei ole yhtä suurella tasolla kuin se on nyt ollut, niin tämä saattaa olla totta tulevaisuudessa. Mutta samaan aikaan yhteiskunnan, niin valtiovallan kuin kuntien,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

on sitten syytä tottua siihen, että järjestöt eivät paikkaa julkisia palveluita sillä tavalla kuin ne tällä hetkellä tekevät, jolloin kun pohditaan tätä rahoitusta, on pohdittava myös sitä, mikä on kenenkin tehtävä. Meille on pikkuhiljaa syntynyt tilanne, jossa järjestöt ovat vähän ikään kuin tuottajaorganisaatioita, joilta sekä valtiovalta että kunnat tilaavat palveluita, joihin niillä ei aina itsellään ole rahoitusta. Tämä on sinänsä kannattavaa, koska järjestötoimintaan ja vapaaehtoisuuteen suunnattu euro tuottaa kuuden euron hyödyn Helsingin yliopiston arviointien mukaan. [Puhemies koputtaa]

Vielä yksi sana, kaksi sanaa, tästä kehitysyhteistyöpanostuksesta. Ympäristöongelmat eivät jää rajoille, mutta ei jää pandemiakaan, ja sen vuoksi kannattaa muistaa, että meidän on löydettävä ratkaisuja koko maailman tasolla.

15.11 Joakim Strand r: Ärade talman! Här har hållits bra anföranden kring den sjunde tillägsbudgeten, bland annat ledamöterna Ovaska och Salonen och många andra har lyft fram just de sakerna jag själv tänkte på. Det är helt klart att vi måste stödja företag och kommuner.

On täysin selvää, että tässä tilanteessa täytyy kuntia ja yrityksiä eri tavoin tukea. Kyllä itse osittain tietenkin ymmärrän sen kritiikin, jos puhutaan siitä osumatarkkuudesta. Jos katsoo vaikka Uuttamaata ja Pohjanmaata, euroja per tartunta, niin melkein kymmenen kertaa vähemmän kuin jotkut muut alueet. En siitä itke, totean vain, että kaikilta osin ei ole varmaan ihan nappiin mennyt, kuten harvoin tällaisissa asioissa menee.

Sitten tuli mieleen tästä Vakesta tai Ilmastorahastosta, josta oli puhetta, että kyllä silläkin on näytön paikka, mutta itse näen, että siellä on kyllä myös valtavia mahdollisuuksia, jos miettii globaaleja energiateknologiamarkkinoita. EU-komissio on arvioinut, että ainoastaan nykyiset ilmastotavoitteet ja niiden saavuttaminen vaatisi yli 200 miljardin vuotuiset panostukset, public and private, Euroopassa pelkästään. Jos katsoo globaalilla tasolla, mitä nämä investoinnit energia- ja ympäristöteknologiaan tulevat olemaan, niin kyllä Suomen, niin kuin muun muassa talousvaliokunta ja tulevaisuusvaliokunta ovat monesti todenneet, tulisi panostaa erityisesti energia- ja ympäristöteknologian systeemitason tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja liiketoimintaosaamiseen. Komponentteja ollaan viety joka maailman kolkkaan, mutta kun järjestelmätason ratkaisuja saadaan täältä vietyä globaalisti, niin sitten me selviämme aivan varmasti tulevaisuudessa. Elikkä ne ovat sellaisia, mihin omasta mielestäni Ilmastorahaston tulisi ehdottomasti kytkeytyä, niin kuin tarkoitus kai onkin. — Tack.

15.13 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilälle totean, ettei teidän tarvitse olla veljenne vartija, mutta kyllä teidän tarvitsee myös kantaa vastuu niistä itse tekemistänne päätöksistä. Kun tuossa kritisoin edustaja Häkkäsen, tai silloisen ministeri Häkkäsen, toimia, jolloin hän sanoi, että tämä ei tarkoittaisi oikeusturvan heikentymistä, niin kysyin, onko nyt sitten ajatus siitä muuttunut, kun esitetään myöskin teidän vastalauseessanne lisämäärärahoja tai esityksiä tätä koskien. Onhan se myös niin, että silloinen ministeri varmasti kantaa oman osansa vastuusta. Te käännätte sitä edellisiin ministereihin tai edelliseen hallitukseen. Toivon, että ne, jotka ovat päätöksiä tehneet, kantavat myös vastuunsa.

Tämä hallitushan sinänsä, hyvien esitysten mukaan, joita tässä on käsitelty, lisää myös poliisien ja syyttäjien ja tuomareiden määrää, mikä tätä koko ketjua parantaa ja ennen kaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

kea parantaa suomalaisten ja kaikkien kansalaisten oikeusturvaa. Siinä meillä on varmaan kaikille yhteinen tavoite.

15.14 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Vaikka tämä koronatuki voikin parantaa ja ehdottomasti parantaakin kuntien taloustilannetta, niin valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, että siitä huolimatta, että tilanne nyt tämän koronatuon myötä voi monen kunnan taloutta parantaakin, niin kuntien on toki kiinnitettävä huomiota siihen perusuraan, jolla kunnat ja kuntien talous ovat. Mahdolliset ylijäämäiset kuntien tilinpäätökset eivät silti tarkoita sitä, että rahaa nyt sitten sysättäisiin johonkin turhanpäiväiseen, vaan toivon, että tällaiset kunnat sitten myöskin satsaavat palveluihin ja tekevät investointeja, joilla sitten sitä tulevaisuutta myöskin rakennetaan. Täällä on esille nostettu se, että kuntien pitäisi pystyä nyt tuottamaan siellä alueellaan sellaista toimintaa, joka sitten myös tulevaisuudessa lisää sitä työllisyyttä.

No, sellainen toimenpide kyllä liittyy taas tähän valtion esitykseen, että Rajavartiolaitykselle nimittäin ehdotetaan 240 miljoonan euron tilausvaltuutta ja sillä oikeutetaan tekemään kahden uuden ulkovartiolaivan hankintaa koskevat sopimukset ja kuluvalle vuodelle ehdotetaan 120 miljoonan euron määrärahaa. Nämä jos mitkä hankinnat ovat sellaisia, joilla parhaimmillaan pystymme kasvattamaan kotimaassa työllisyyttä, eli toivon, että nämä työllisyysvaikutukset tulevat sitten tällä hankinnalla olemaan kotimaata hyödyttäviä.

Minäkin nostan esille esimerkiksi tämän Finnfundin pääoman korottamisen. Sekin tulee nimenomaan suomalaisia yrityksiä, koska haluamme tällä lisätä yritysten vientimahdollisuuksia ja Finnfundin kautta monelle yritykselle voi sitten avautua Suomen rajojen ulkopuolella kehittyvissä maissa myöskin yritystoimintaa. Ajattelen, että tämä korona on sellainen, joka viimeistään on avannut ihmisten silmät sille, että elämme niin globaalisti riippuvaisessa maailmassa, että kun jossain tapahtuu jotain, niin se vaikuttaa väistämättä myöskin Suomeen, niin kuin esimerkiksi tämä virus on vaikuttanut, ja sen vuoksi on myös tärkeää, että kehitysyhteistyömäärärahoihin olemme kohdentaneet lisäyksiä.

Aivan lopuksi totean, että valtiovarainvaliokunta nostaa mietinnössään esille hoitovelan, ja siitä kannan kyllä erittäin suurta huolta, että vaikka nyt pystymme osoittamaan ja kohdistamaan lisäresursseja erityisesti näihin koronakustannuksiin, niin se ei silti vielä poista meiltä sitä hoitovelkaa, joka meitä odottaa.

15.17 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Korona ei oikeuta ihan mihin tahansa rahan käyttöön eikä ihan minkä kokoiseen velanottoon tahansa. Nämä asiat täytyy kuitenkin myöntää. Tässähän rakennetaan nyt uusia rakenteita ja synnytetään uusia menoja, ja kun katsotaan eteenpäin, niin sieltähän tulee sitten näitä lisärahoituspyyntöjä. Niitä tullaan käsittelemään seuraavien vuosien budjeteissa ja lisätalousarvioissa ja niitä tuetaan termien ”jatketaan” ja ”turvataan”. Hyvin on tiedossa se, että kun julkiselle sektorille lähdetään tällaisia viemään eteenpäin, niin yksi päätavoite tulee olemaan näiden ylläpitäminen ja jopa kasvattaminen. Näin tämä menee, ellei tätä kierrettä nyt pikaisesti katkaista. Keskuspankkirahoitus on saanut meidät luulemaan, kuvittelemaan, että tällä kertaa olisi jotenkin tilanne erilainen, että saatavilla olisi rahaa, jota ei koskaan tarvitse maksaa takaisin. Kun mietitään viimeisten 35 vuoden tilannetta, niin talouskriisit ovat aina tulleet yllätyksenä, ja nyt hän se on tässä hyvin liki, nurkan takana — ei pitäisi olla yllätys kenellekään.

Koronasta vielä: Kyllä, me elämme globaalissa maailmassa, mutta korona on osoittanut meille kuitenkin sen, että resilienssi vaatii hyviä verkostoja enemmän omaa kyvykkyyttä ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

omaa taloudellista iskukykyä, ja mitä enemmän Suomi nyt velkaantuu, sitä enemmän olemme muiden päätösten varassa. Kyllä meidän täytyy itse kyetä huolehtimaan tasapainoisesta taloudestamme, puuttua julkisen sektorin ongelmiin, lähteä miettimään sitä, kuinka me jatkossa selviämme tästä.

15.19 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Kun en oikein itse osaa neuvoa edustaja Ovaskaa, niin kun minä siteeraan presidenttiä, niin hän muistaa. Presidentti Niinistöhan muistaakseni sanoi, että kun hallitus tekee jotain, niin silloin se vastuu pitää kantaa yhdessä eikä osoitella toista osapuolta ja toista puoluetta. Jos minun käsitykseni on oikein, niin yksikään hallituksen esitys, joka tähän saliin tulee puhuttavaksi ja lähetekeskusteluun tai päätettäväksi, ei tule tänne, elleivät kaikki hallituspuolueet sitä hallituksen esitystä hyväksy. Yleinen populistinen tapa monilla kansanedustajilla, kun tulee itselle epämiellyttäviä päätöksiä, on lehdissä kirjoitella ja jopa täysistuntosalissa jakaa juttuja, että emme me tätä tehneet vaan sen teki tämä meidän toisen hallituspuolueen ministeri. Minun mielestäni tämmöistä populismia ei pitäisi harjoittaa. Jos te kuuntelitte, edustaja Ovaska, minun juttuni äsken, niin totesin, että se oli Sipilän hallitukselta suuri virhe ja minä olin sitä virhettä itse tekemässä. Koettakaa löytää itsestänne jonkun verran rehellisyyttä ja todeta, että keskustasta oli lakkauttamassa kansliat Iisalmesta ja Varkaudesta, ja siinä ei kovin suurta järkeä kyllä ollut.

Kun joku tekee vastalauseen tässä salissa ja siitä yleensä äänestetään, niin te voitte, edustaja Ovaska, sitten näyttää sen oman mielipiteenne, kun arvostelitte kokoomusta. Meidän vastalauseessamme on selväsanaisesti esitetty, että kansliat Iisalmessa ja Varkaudessa säilyvät pysyvästi. Jos te haluatte tätä äänestyspopulismia perjantaina harjoittaa, niin tervetuloa joukkoon.

15.21 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän hallitusta hyvästä esityksestä ja kuntapäätäjänä ilolla totean, että tässä seitsemännessä lisätalousarviossa tulee tosiaan kunnille apua. Mutta kiitän myös valtiovarainvaliokuntaa siitä toteamuksesta, että vaikka koronapandemia on ja vaikka sen vuoksi on tosiaan myönnetty tämä lisärahoitus kunnille, niin se ei poista sitä kuntatalouksissa olevaa rakenteellista ongelmaa. Sen eteenhän kunnat tekevät jo nyt töitä, että rakenteita uudistetaan ja parannetaan sitä tuottavuutta ja vaikuttavuutta ja etsitään sitten myös työllisyystoimia siellä omissa kunnissa, niin että saadaan myös pitkäaikaistyöttömiä töihin.

Mutta, arvoisa puhemies, sananen tästä pääomasijoituksesta Ilmastorahasto Oy:lle. Opposition suunnaltahan tämä jo tuomittiin hölynpölynä, ja täällä on käytetty monia puheenvuoroja siitä, mutta minä näen tämän Ilmastorahaston todella hyvänä tulevaisuuteen katsovana investointina, koska meidän olemme, arvoisa puhemies, menossa yhteiskuntana fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Jos esimerkiksi katsotaan vielä kerran länteen, niin Norjan valtiollahan on rahasto, joka perustuu fossiilisiin aineisiin, eli öljyrahasto — siellä on yli tuhat miljardia rahaa. Näen ja koen, että vielä joku päivä, kun tätä asianmukaisesti, oikealla tavalla käytetään hyväksi, Ilmastorahasto Oy:llä on mahdollisuus tuoda paljon hyvää ja lisää tuloja tähän yhteiskuntaan. Kun edustaja Eestilä puhui ansaintalogiikasta, niin eikö tämä ole juurikin sitä? Meillä kuitenkin vihreää kultaa kasvaa koko ajan tuolla metsissä, ja varsinkin jos tällä rahastolla pystytään teollisuuden puolella skaalaamaan avustuksia erinäisiin uusiin investointeihin, niin kyllä minä näen, että tällä on iso merkitys siinä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

että me kävelemme osaltaan tällä yli tästä kriisistä ja nostamme kasvua tähän yhteiskuntaan.

15.23 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Vielä tähän loppuun on todettava, että olen tietysti ylpeänä tämän hallituksen riveissä: korjaamme edellisten hallitusten virheitä, olivat ne sitten omia tai muiden, ja teemme sen hyvällä mielellä, koska tämä hallitus, tämä punamultahallitus, on ennen kaikkea sitoutunut siihen, että meillä on sosiaalisesti oikeudenmukainen Suomi ja alueellisestikin oikeudenmukainen Suomi. Eli me emme edusta sellaista keskittämisperitiikkaa, mitä olemme kokoomuksen kanssa joutuneet monesti hallitusyhteistyössä kokemaan. Eli tässä on selvä ideologinen ero.

15.24 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni ja meidän mielestämme hallitus edustaa nyt taloudellisesti vastuutonta politiikkaa ja linjaa. Teillä on paljon erittäin hyviä esityksiä liittyen koulutukseen, liittyen nyt päivitettyihin yritystukiin, mutta tämä työllisyyskysymys sekä koko julkinen sektori ovat sellaisia, joihin te ette halua edes puuttua.

Täällä on viitattu siihen, että kunnat ovat nyt hyvin lähteneet muuttamaan rakenteitaan ja ovat hyvin tietoisia siitä, että tämä valtiontuki ja erilaiset tukimekanismit ovat vain hetken helpotus, mutta väitän, että on nyt sellainen harhainen tunne hyvin monessa kunnassa siitä, että hetkinen, nyt meidät on pelastettu, nyt ei tarvitsekaan lähteä itse asiassa tekemään niitä suuria muutoksia, mitkä kunnissa ovat tarpeen. Siellä täytyisi pohtia koko kulurakennetta, koska millään tuloilla, vaikka veroja kuinka nostettaisiin, kunnat eivät pysty ylläpitämään nykyisiä rakenteitaan. Sitten teidän täytyy tietenkin huomioda se, että lisätehtävät eivät tule kuuloonkaan. Oppivelvollisuuden pidentäminen tulee iskemään jokaiseen kuntaan hyvin tiukasti.

Toivoisin, että hallitus nyt tässä jatkossa miettisi myös tätä puolta. Julkisen talouden tasapainottaminen ei ole mahdollista, jos totuutta ei katsota silmiin.

15.25 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Ranne valtiovarainvaliokunnan jäsenenä hyvin tietää, että valtiovarainvaliokunta tässä mietinnössään kiinnitti huomiota siihen, että kuntien isot rakenteelliset uudistukset ovat edessä ja niitä pitää kaiken aikaa valmistella ja sopeutua muuttuvaan tilanteeseen. Vastaavasti valtion osalta olemme jatkuvasti kiinnittäneet huomiota siihen, mikä on velkaantumisen kestävä taso. Tällaista tilannetta koronakriisin myötä ei koskaan aikaisemmin ole ollut, ja meidän pitää, niin kuin muidenkin maiden, mitoittaa se talouden pelastustoimi tulevaisuuden kantokykyyn. Sen kannalta on keskeistä, että työllisyysastetta nostetaan, työllisyystoimia kiihdytetään ja vauhditetaan taloudellista kasvua, ja kaikki nämä ovat myös hallituksen työlistalla. Niitä tulee ja on tullut tasaiseen tahtiin, ehdotuksia, jotka tähän suuntaan tähtäävät. Meidän pitää rakentaa sitä tulevaisuutta samaan aikaan, kun joudutaan käyttämään suuria summia pyörien pitämiseksi pyörimässä niin julkisten palveluiden osalta kuin yritystenkin puolella. Elikkä tämä suuri kuva on ongelmallinen, mutta ei suinkaan lohduton, eikä minkäänlaista velkapaniikkia tässä tilanteessa kannata laittaa liikkeelle.

Tasavallan presidentti Niinistö kiinnitti huomiota tähän oppiin joidenkin talousoppineiden puolelta, että valtioiden velkoja ei koskaan tarvitsisi maksaa takaisin. Hallitus ja hallitusryhmät täällä eduskunnassa eivät ole sellaisten oppien takana. Joku yksittäinen puheenvuoro saattaa olla, mutta kyllä me tiedämme, että nämä velat tulevat maksettavaksi, mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

kyllä se on tässä tapauksessa hyvin pitkässä aikavälissä, ja korkotaso pysyy alhaisena useamman vuoden näillä näkymillä, ja se antaa sitä aikaa rakentaa sitä kasvun pohjaa ja nostaa työllisyysastetta, mikä on välttämätöntä julkisen talouden kestävän tasapainon saavuttamiseksi.

15.28 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Täällä annetaan aivan liian hyvä kuva siitä, mitä kunnissa nyt on tapahtumassa. Velkamäärä on kasvamassa, siellä kasvatetaan syömelvelkaa. Meillä ei ole näköpiirissä sellaisia uudistuksia, joilla kunnat saisivat — kaikki kunnat tai edes suurin osa — taloutensa tasapainoon, tulot ja menot tasapainoon. Tämä koskee myöskin valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan ja minun kotikaupunkia, meidän kotikaupunkiamme Hämeenlinnaa.

Me emme tässä tilanteessa — emme täällä suunnalla emmekä siellä maakunnissa ja kunnissa — suostu lähtemään niihin uudistuksiin. Siellä ei olla karsimassa pois sitä läskiä, joka täytyisi koko julkiselta sektorilta lähteä karsimaan, koska jos me emme nyt lähde ihan oikeasti toimenpiteisiin, niin meillä on, kuulkaa, semmoiset karut tilanteet edessä muutaman vuoden päästä, että siinä kärsivät heikoimmat. Nyt on vielä mahdollista, jos lähdemme nyt katsomaan tarkkaan niin kuntien tehtäviä kuin täältä ylätasolta koko valtionhallinnonkin tehtäviä, että meillä on vielä hyvin paljon pelastettavissa. Mutta jos tähän ei puututa, vaan odotellaan nyt vähän vielä ja suunnitellaan vielä vähän ja turvataan vielä vähän ja katsellaan vielä vähän eteenpäin, tehdään lisää selvityksiä, niin silloin aika on mennyt jo ohi.

15.29 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu sinänsä tästä talouspolitiikasta on mielenkiintoista, ja me emme kukaan ole asiantuntija siinä.

Täällä mainittiin, että korot säilyvät lähivuosina matalina, ja näin se näyttää olevan, mutta kun rahalla puhalletaan tätä kuplaa koko ajan ympäri maailmaa ja kaikki velkaantuvat, niin kyllä tässä moral hazard on erittäin lähellä, että tulee sekä kunnissa että valtiolla semmoinen illuusio, että otetaan sitä rahaa nytten, koska se on halpaa ja korot säilyvät pitkälle matalana, ja tulee tällainen investointi- ja kilpailukykykilpailu. Kyllä tämä pikkusen huolestuttaa. Nimittäin ainakin entisessä maailmassa ja historiassa tämä kupla sitten jossakin vaiheessa ikään kuin puhkesi ja kiinteistöjen arvot alenivat ja sitä kautta ihmiset ja yritykset joutuivat maksuvaikeuksiin ja tuli pankkikriisi. Olisiko maailma nyt kehittynyt niin, että tällaisista ei tule? Mutta vähän kyllä jollain tavalla pelottaa, että kun mennään 5—10 vuotta eteenpäin, niin mihin tämä päättyy.

Toisaalta kun puhutaan kuntien rakenteellisista muutoksista, niin itse koen sen hieman epäoikeudenmukaisena keskusteluna. Kyllähän meidän täytyy ruveta kulurakennetta pienentämään silloin, jos meillä koko ajan velka kasvaa ja me emme pysty sitä maksamaan, koska meillä ei ole ansaintalogiikka kunnossa. Viittasin jo EU:hun, kun se ahdistelee Suomen metsäteollisuutta ja metsätaloutta. Se vastaa 20 prosenttia meidän viennistämme, ja jotenkin pitäisi sinne mennä sen viestin, miten Suomi voi hyväksyä 750 miljardin elvytyspaketin ja samanaikaisesti siellä komissaari Timmermans ahdistelee Suomen metsäteollisuutta ja metsätaloutta. Jonkunmoinen ehdollisuus ja viesti sinne, että tämä loppuu.

Lueskelin tässä ihan sattumalta Traficomien tiedotetta, ja täällä lukee, että se aloittaa yt-neuvottelut, jopa 120 työpaikkaa voi lähteä. Tähänhän se pitkän päälle johtaa.

Minun mielestäni en itse ole kovin voimakkaasti kritisoinut tätä, että täällä otetaan yrityksille ja kunnille rahaa ja velkaa ja nettovelkaantuminen on lähes 20 miljardia, mutta kyllä viime kerralla, kun käytin puheenvuoron, totesin, että tulisiko jonkun ajan kuluessa jon-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

kunmoinen selvitys siitä, paljonko näistä oikeasti on mennyt koronasta johtuviin ja ovatko kaikki luonto-, pitkospuut ja muu rakentaminen olleet oikeasti koronarahoituksen takia vai jonkun muun syyn takia.

15.31 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Tässä pitkään mietiskelin, otanko osaa keskusteluun edustaja Ovaskan hyvinkin populistiseen tyyliin esille nostamista asioista. On hyvin erikoista, että nokitaan jotakin puoluetta ja varsinkin siinä vaiheessa, kun oma seura on ollut ihan yhtä lailla samalla asialla ja samoilla töillä, ja nyt sitten esittäydytään jonkin näköisenä pelastajana ja soten tekijänä, joka tekee kaiken paremmaksi. En ymmärrä tämmöistä ajattelua. Tämä on tosi outoa, ja jos ajatellaan sitäkin, millä tavalla me yhteistyössä näitä asioita vähänkään yritämme tehdä, niin tämä ei kyllä sille tielle vie. Sekin on vähän erikoista, että ei sen vertaa viitsitä tehdä kotiläksyjä, että syytetään Häkkästä, vaikka kysymyksessä on Lindströmin alkuun panema käräjäoikeusuudistus. Siinäkin mielessä menee metsään, ja pahemman kerran.

Mitä nyt sitten tulee näihin korjaamisiin, kuka niitä saa korjata ja mitäkin, niin virheitähän tapahtuu tässä salissa myötänsä, ja en minä näe sitä sillä tavalla, että se nyt on yhden puolueen tai yhden ryhmittymän tehtävä olla se pelastava enkeli, joka saa tehdä niitä korjauksia. Kuka tahansa voi tehdä niitä korjauksia, meidän pitää tehdä niitä korjauksia. Se on itse asiassa meidän vastuullamme, ja se on meidän velvollisuutemme. Ihan yhtä lailla oppositiosta kuin sieltä hallituspuolueittenkin keskuudesta voidaan tehdä korjaavia liikkeitä.

Mitä nyt käräjäoikeusuudistukseen tulee, niin se on selkeästi virheellinen, se horjuttaa ihmisten mahdollisuuksia saada oikeutta tässä maassa tasavertaisesti. Ja kuten edustaja Eestiläkin on nostanut täällä esiin, niin Varkaudessa ja Iisalmessa ne käräjäoikeuspaikat on säilytettävä, se on selvä asia, että tämä maa voi toimia niin kuin oikeusvaltion pitääkin toimia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Muistutan aiheesta, josta keskustellaan.

15.34 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio on virittänyt velkakeskustelua useissa puheenvuoroissa. Viimeksi edustaja Eestilä hyvin pitkäänkin muistutti siitä, että tällä velkaantumiskehityksellä on päänsä ja täytyy löytyä maksajat. Kukaan ei idealisoi tätä velkaantumiskehitystä, mutta tähän kannattaa ehkä taustaksi vain yrittää hahmottaa sitä, että tämä velkakierre, jossa Suomi nyt aidosti on näitä lisätalousarvioita tehdessään suhteessa tähän koronakriisiin, ei ole ainutlaatuinen maailmassa. Tämä sama prosessi on kaikkialla käynnissä samalla tavalla, ja siinä, missä Suomen kilpailukyky heikkenee ikään kuin absoluuttisessa mielessä, niin suhteellisessa mielessä se ei heikkene verrattuna kaikkeen muuhun, mitä ympäröivässä maailmantaloudessa tapahtuu.

Arvoisa puhemies! Tässä on toinen kulma, joka on ehkä hyvä herättää: Taloustieteilijät ovat jo käynnistäneet hyvin vakavan keskustelun siitä, että tämä talouspoliittinen doktriini on myöskin koronan kautta muuttumassa. Meillä on selvästi tulossa vastaan uusi tilanne, jossa tämä tiukan talouskurin politiikka, austerity-politiikka, joka erityisesti kukoisti vahvasti viimeisen finanssikriisin jälkeen, on tavallaan tiensä päässä, koska me näemme myöskin, että talouspolitiikalla on muukin tehtävä kuin tämä rahataloudellinen vakaus, anti-inflatorinen politiikka. Tässä on tehtävänä myöskin nähdä kansantalouden kokonaismerkitys talouskasvulle luoda näitä edellytyksiä. Tässä varmaan klassisimpana esimerkkinä toimii tietysti Amerikan yhdysvallat, joka on ollut puoli vuosisataa alijäämäinen talous:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

vaihtotase on alijäämäinen, kauppataase on alijäämäinen, budjetit ovat olleet alijäämäisiä. Yhdysvaltain etuna on tietysti, että se on niin vahva talousmahti, että dollari kansainvälisenä reservivaluuttana on kelpannut vaihdannan välineeksi, ja vain tahdistamalla setelipainoa Yhdysvallat on selvinnyt näistä alijäämistään.

Samaa on muuten Euroopan unionin EKP harrastanut nyt viimeiset kymmenkunta vuotta, jolloin meillä on eurojen määrä kasvanut, tuplaantunut kansainvälisessä vaihdannassa, mikä kertoo, että me voimme myöskin käyttää välineenä tätä ikään kuin rahan luomisen prosessia — joku sanoisi, että syntyy tyhjästä, tasavallan presidentti on tätä valottanut. En avaa sitä, onko tämä oikea tie, väärä tie. Haluan vain kertoa, että tässä on isommastakin doktrinäärisestä lähestymistavasta kysymys. Talouspolitiikalla täytyy olla muukin tavoite kuin vain se, että se varoittaa julkista taloutta, että se on pidettävä tiukassa kurissa, eikä nähdä, että elvyttävä talouspolitiikka auttaa myöskin pidemmässä välissä tasapainon saamista julkiseen talouteen. Luonnollisesti pitkässä juoksussa finanssitalouden, julkisen talouden täytyy olla tasapainossa.

15.36 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Paljon on keskusteltu siitä, onko tämä lisätalousarvio oikein kohdennettu, ja kuten valtiovarainministeri itsekin sanoi, osumatarkkuutta tässä voisi olla enemmän — se kuvastaa tämän koronapandemian vaikutusten korjaamisen vaikeutta. Toki perussuomalaisia eniten huolestuttaa se, että kun tässäkin lisätalousarviossa otetaan nyt käytännössä reilut 1,8 miljardia lisävelkaa valtiolle, niin tämä valtionvelka kasvaa entisestään. Nythän se tämän jälkeen on 19,6 miljardia euroa, mitä hallitus on velkaa ottanut näinä aikoina, ja sinänsä se huolestuttaa, totta kai, koska jos ei tämä tarkan markan linja jatku hallituksen sisällä, niin meiltä loppuu jossain vaiheessa rahat. Se on vain tosiasia. Tässä selkeästi näkyy nyt kuitenkin hallituksen kokoonpano siinä mielessä, että nyt on jaettu vähän joka paikkaan vähän niin kuin silmät kiinni. Kaikki saavat omia tavoitteitaan, poliittisia tavoitteitaan tämän koronan varjolla läpi, ja tästähän perussuomalaiset ovat kritiikkiä esittäneet, ja ei nyt tarvitse esimerkkejä kertoa, mutta kyllä tämä Ilmastorahaston ja tämä kehitysavun osuuden korottaminen tässä taloustilanteessa on kuitenkin semmoinen teko, jota olisi voinut pohtia parlamentaarisesti hiukan lisää.

Mutta, arvoisa puhemies, tässä pisti silmään sellainen tosiasia kuitenkin, että kun kaikki kunnat panostavat tähän koronaepidemian torjumiseen omalla tavallaan ja niille tulee huomattavia lisäkustannuksia ja kaikkea valtion avustukset eivät kuitenkaan kata, niitä kaikkia kuluja ei mitenkään saa katettua, ja nyt tällä jako-osuudella pyritään saamaan jollakin tavalla oikeudenmukaiseksi tämä jako, niin tässä yhteydessä täytyisi tietysti kysyä siitä, jos valtiovarainministeri olisi paikalla, että täällä on kuitenkin yksi maakunta, joka saa täyden korvauksen tämän mietinnön mukaan, ja se on Ahvenanmaa. Ahvenanmaa on 6 miljoonaa halunnut, ja se saa sen, ja se korjataan vielä kaiken lisäksi siten täällä sosiaali- ja terveysministeriön hallintoalan pääluokassa, että he saavat käyttää sitä rahaa kaikkiin covid-menoihin, ei pelkästään testaamiseen ja jäljittämiseen. Ja siinä mielessä — on toki selvää, että Ahvenanmaakin tarvitsee osuutensa valtion varoista — se taitaa olla ainut maakunta, joka saa sen täysimääräisenä, muut maakunnat eivät sitä saa tämän perusteella. Ja tämä kertoo tietysti siitä, että yksi puolue hallituksen sisällä pystyy kyllä pitämään puolensa tilanteessa kuin tilanteessa ja että muut puolueet eivät sitten ehkä aina kaikissa tavoitteissaan niin hyvin onnistu.

Mutta, arvoisa puhemies, eniten perussuomalaisia huolestuttaa toki tämä työllisyyden kehitys. Tässä talousarvioesityksessä työllisyyden toimenpiteet ja niihin kohdistuvat avus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

tukset järjestöille ja niihin toimenpiteisiin [Puhemies koputtaa] eivät ole riittäviä, tai sitten ne eivät ole osin oikein kohdennettuja.

15.39 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Seitsemäs lisätalousarvioesitys. Kehun ensin hieman, sitten jäljempänä esitän muutaman kritiikin.

Itse huomasin tämän, että Rajavartiolaitykselle ehdotetaan 240 miljoonan euron tilausvaltuutta, jolla oikeutetaan tekemään kahden uuden ulkovartiolaivan hankintaa koskevat sopimukset, ja tälle vuodelle vielä 120 miljoonan euron määrärahaa. Ulkovartiolaivojen hankinnoillahan on merkittävä työllistävä vaikutus, ja pidän tärkeänä, että rajavalvonnalla on välineistö kunnossa. Tämä on mielestäni hieno asia, että tähän on kohdennettu. En ota kantaa siihen, että tällaisessa koronatilanteessa tämä varmaan jakaa mielipiteitä, mutta oma näkökulmani on se, että Suomen rajavalvonta on pidettävä kunnossa, ja olisin toivonut tähän kohtaan myöskin huomattavaa lisäystä suomalaisen turvallisuudentunteeseen sitä kautta, että olisi lisätty määrärahoja vielä tuonne poliisiin suuntaan.

Mutta sitten kauhukseni täytyy sanoa, että kun olen tässä kansanedustaja-aikanani tutkinut hyvinkin syväluotaavasti ulkoministeriön myöntämien kehitysmäärärahojen kohteita, niin siellähän nyt Suomen hallitus on tukenut jopa, olikohan nyt Nigerian vai Kirgisian, mikä nyt sitten olikaan, tällaista tupakkakulttuuria. Minulla nousee tällaisia mielipiteitä, että mitä kuuluu Suomen hallitukselle jonkun maan tupakointiongelmien, että me kansalaisten verovarjoista käytämme euroakaan johonkin tupakkavalistukseen jossakin savanneilla. Haluaisin kyllä tähän joltakin ministeriltä vastauksen, mitä se kuuluu Suomen kansalle maksaa tällainen asia jollakin puolella maapalloa.

No, tässä on nyt sitten kehitysmäärärahoja lisää lyöty 50 miljoonaa ja oliko nyt Ilmasto-rahasto Oy:n pääomittamiseen 300 miljoonaa euroa suomalaisen selkänahasta. Näkisin kyllä aika vastuuttomana tällaisessa tilanteessa, kun meidän pitäisi tukea kotimaisia yrityksiä ja pitää huolta tästä kansasta, että lapataan 50 miljoonaa lisää kehitysyhteistyömäärärahoihin. Jos ollaan niin syvälle menty, että jonkun Nigerian tupakointi on meidän huolenaiheemme, niin kyllä minä joudun nyt sitten katsomaan sieltä lisäbudjetista, minne se 50 miljoonaa kohdennetaan. Toivon, että se on sitten pikkasen järkevämpään kohteeseen. Pidän vastuuttomana tällaisia lisäyksiä [Puhemies koputtaa] näihin kyseisiin kohteisiin.

Rajavartiostolle [Puhemies: Aika!] annan kyllä plussaa tässä. — Kiitos.

15.43 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Keskustelu on jo käynyt etäälläkin tuosta lisätalousarviosta ja toivottavasti voidaan päättää. Ihan pari oikaisua.

Edustaja Niikko viittasi tähän Ahvenanmaan 6 miljoonan koronatukeen. Nyt jos me katsomme koko maata, kuntasektorille käytetään puolitoista miljardia tukiin, siitä 0,5 prosenttia on 7,5 miljoonaa euroa. Ahvenanmaan väestöosuus on vähän reilu 0,5 prosenttia, ja siihen nähden 6 miljoonaa on vähemmän kuin 7,5 miljoonaa, kun siellä Ahvenanmaan olosuhteissa tämä koko lasku tulee maakunnalle eikä niille pienille kunnille, joilla sosiaali- ja terveydenhuolto ei ole tehtävänä.

Sitten tähän kehitysyhteistyökysymykseen: Tunnettu tosiseikka on, että koronakriisi on heikentänyt elämisen odotuksia ja olosuhteita, 3—4 miljardin ihmisen oloja, todella raskaasti. Satojen miljoonien osalta on nälkäkriisi edessä ja pahentunut, terveyskriisi koskee ehkä 1,5:tä—2:ta miljardia ihmistä normaalia voimakkaammin tämän koronakriisin aikana. Siihen nähden tämä 50 miljoonan lisäpanostus Suomen kaltaisista oloista ei kai mis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2020 vp

sään inhimillisessä mielessä [Mauri Peltokankaan välihuuto — Puhemies koputtaa] ole kohtuutonta.

Mutta tosiaan tämä lisätalousarvioesityksen pääsisältö on tullut hyvin katetuksi keskustelussa, ja voidaan varmaan siirtyä eteenpäin. — Kiitos.

15.44 Mika Niikko ps: Puheenjohtaja! Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Koskinen on ihan oikeassa tässä lähtökohdassa Ahvenanmaan osalta, mutta kun lukaisin tästä valiokunnan mietinnöstä, niin siitä käy kuitenkin selkeästi esille se, että se tulee riittämään heidän kaikkiin kuluihinsa, mukaan lukien myös niihin, jotka ovat testaamisen ja jäljittämisen ulkopuolella olevat kustannukset.

Ahvenanmaan väkilukuhan vastaa alle 30 000:lla saman suuruista väkilukua kuin Korsossa on, ja Korso nyt on tietysti syytä mainita, koska se on Vantaan keskeisin paikka. Jos tällä pieteetillä rahaa jaettaisiin Vantaalle, niin Vantaahan saisi semmoisen 50 miljoonaa näitten korona-asioitten hoitamiseen, ja täytyy muistaa, että Vantaalla on myös lentoasema ja raja, niin kuin myös Ahvenanmaalla.

Ei siinä mitään, kyllä he ovat varmaan rahansa ansainneet, mutta tämä esimerkki kuvastaa vain sitä, että jotkut hallituksessa pitävät paremmin puolia kuin toiset. Olisin odottanut toki, että hallituksessa olevat Vantaan kansanedustajat olisivat myös pitäneet vähän paremmin puolta, koska olen saanut kuulla, että ei Vantaa saa sitä kaikkea rahaa takaisin, jota se käyttää näihin koronatoimenpiteisiin. [Kimmo Kiljunen: Tästä on keskusteltu valtuustossa!] — Tästä on keskusteltu kaupunginhallituksessa ja -valtuustossakin myös, mutta siinä mielessä näin se menee.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti tästä koronakriisistä päästään sellaiseen moodiin vielä, että hallitus saisi puhtia näitten työpaikkojen luomiselle, mikä hallitusohjelmassa aikanaan tavoite on ollut, mutta toki ymmärretään, että yhä kauemmas se tavoite karkaa. Nyt vain ruvetaan puhumaan siitä, kuinka paljon työpaikkoja menetetään. Nimittäin tällä hetkellä pienyrittäjät lähettävät jatkuvasti sitä viestiä, että enemmän ja enemmän alkaa yrityksiä menemään nurin. Hyvänä esimerkkinä on tietysti tämä taksivuudistus, joka viime hallituskaudella täällä toteutettiin: se on nyt niin kuralla kuin vain voi olla, ja siitä me kaikki saamme palautetta lähes viikoittain, varsinkin jos taksin kyytiin astumme. Siinä mielessä toivoisin, että hallitus tekisi joitain konkreettisia esityksiä esimerkiksi taksialalle, kun se esitys aikanaan eduskuntaan tulee, mutta niitten alkutietojen perusteella, mitä on saatu, ne asiat eivät tule korjaantumaan juuri millään tavalla, valitettavasti.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.